53

Масса а мехкашкара пролетареш, вӀашагӀкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически партен Нохч-ГӀалгӀай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГӀалгӀай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

Ера 16 апрель
№ 31 (2243)
1959 шу
Мах 20 кеп.

Колхозникаши колхозницаши, совхозийи Р Т С-ийи болхлой, юрта боахама специалисташ! ДукхагӀа лургда вай Даьхенна ялат, дулх, шура, тха, фуаш, боамби, лён, шекар доаккха свекла, коартолаш, баьца дaараш, сомаш, кхыйола юрта боахамера продукташ!

Юртбоахамера культураш мамогга дукхагӀа хьувкъаяр духьа а продукци арахецарга дӀабода мах лохбар духьа а къовсам лоаттабе!

(1959 шера 1-ча Мая долча ССКП ЦК тӀахьехамашцара).

1959 шера 1-ча Мая дола ССКП ЦК ТӀАХЬЕХАМАШ

1. Даькъала хилда 1 Май — Къахьегамхой Дунен мехкашта юкъерча барт-цхьоагӀон ди, дерригача мехкашкарча болхлоша вошал деш дола ди!

2. Масса а мехкашкара пролетареш, вӀашагӀкхета!

3. Дерригача а мехкашкарча болхлой класса чӀоагӀъенна барт-цхьоагӀо — демократени социализмани гӀулакх цӀаккха а эшадергдоацаш хиларах бола тешам ба.

ЛаккхагӀа айе пролетарски интернационализма байракх!

4. ССКП XXI съездо дӀайолайир вай Даьхе кхы а чӀоагӀагӀа дегӀайоалаяра ха — коммунизм шерра хьалъе йолаялара ха. Советски Союза къахьегамхой! Беррига шоай низ тӀабахийта партен XXI-ча съезда дерригдунен-исторически соцамаш кхоачашдара!

5. Вежарий моаршал да машар, демократи, социализм бахьан къовсам лоаттабеча дерригача халкъашка!

6. Дерригача мехкий болхлой классеи къахьегамхоий гӀулакхий цхьоагӀо чӀоагӀлойла! Даькъала хийла машар, демократи, халкъий кортамукъал бахьан лоаттабеча къовсамера къахьегамхой ерригача организацешта юкъера барт-цхьоагӀо!

7. ДӀайха моаршал да дерригача мехкий коммунистически болхлойи партешка — машар, халкъий къама кортамукъал, демократи, социализм бахьан лоаттабеча къовсаме болхлой классеи берригача къахьегамхойи авангардага!

Даькъала хийла коммунистически болхлойи партой йохаргйоаца вежарий цхьоагӀои цар барти!

8. Даькъала хилба массаза а котбувлаш хьабоагӀа марксизма-ленинизма хьехам — дерригача мехкашкарча къахьегамхой низ бола идейни герз!

9. Дерригача мехкий халкъаш! Машар лорабе а чӀоагӀбе а, деррига халкъаш кхерамах лораде лоаттабу къовсам кхы а чӀоагӀагӀа айбе! Бокъонца гучабаха империалистически тӀом хьебераш!

Халкъашта юкъе чӀоагӀа машар а барт-цхьоагӀо а хийла!

10. Дунен халкъаш! США-ни Англени правительствошкара хьадеха Ӏалальмате чехка атомнии водороднии герза тохкамаш делга а из леладелга а цӀаккха а хургдоацаш массане дӀадаккхар. ТӀема киичонаш а тӀема низаш а кӀезигдара тӀехьа къовсам лоаттабе!

11. Дерригача мехкий халкъаш! «Шийла тӀом» а дӀабаккха, халкъашта юкъера кхоххам а мелбе. Германеца машара договор чехкагӀа оттадараи Малхоузерча Берлинера оккупационни режим дӀаяккхарай тӀехьа хила!

12. Даькъала хийла дунен социализма система — машара а халкъаш кхерамах лорадара а йохаргйоаца чӀоагӀале! ЧӀоагӀ а лулда, тоа а лулда социалистически лагера мехкий халкъашта юкъера силахь-доккха доттагӀал!

13. Вежарий моаршал да социализм еш доаллача сийлахь-доккхача китайски халкъага! Даькъала хилда советскии китайскии халкъий дохаргдоаца доттагӀал а барт-цхьоагӀо а — дерригача дунен тӀа машар оттабара низ кхоача чӀоагӀало!

14. Вежарий моаршал да социализм еш боахкача Албанен Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии албанскии халкъашта юкъера дохаргдоаца доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

15. Вежарий моаршал да социализм еш боахкача Болгарен Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии болгарскии халкъашта юкъера доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

16. Вежарий моаршал да социализм еш боахкача Венгерски Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии венгерскии халкъашта юкъера дохаргдоаца доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

17. Вежарий моаршал да социализм еш боахкача, шоай мохк а къам а демократически наькъаца вӀашагӀтохара тӀехьа къовсам лоаттабеча Вьетнама Демократически Республикан къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии вьетнамскии халкъашта юкъера дохаргдоаца доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

18. Даькъала хийла Германски Демократически Республика — машар а цаӀ йола демократически Германи а бахьан долаш лоаттабеча къовсаме ерригача Германен машар безача низий чӀоагӀало! Вежарий моаршал да социализм еш боахкача ГДР-а къахьегамхошка! ЧӀоагӀлулда советскии германскии халкъашта юкъера доттагӀал!

19. Вежарий моаршал да социализм еш боахкача, шоай мохк а къам а демократически наькъаца вӀашагӀтоха къовсам лоаттабеча Корейски Халкъа Демократически Республикан къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии корейскии халкъашта юкъера дохаргдоаца доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

20. Вежарий моаршал да социализм еш боахкача Монгольски Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии монгольскии халкъашта юкъера дохаргдоаца доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

21. Вежарий моаршал да социализм еш боахкача Польски Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии польскии халкъашта юкъера дохаргдоаца доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

22. Вежарий моаршал да социализм еш боахкача Румынски Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии румынскии халкъашта юкъера дохаргдоаца доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

23. Вежарий моаршал да социализм еш боахкача Чехословацки Республикан къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии чехословацкии халкъашта юкъера дохаргдоаца доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

24. Вежарий моаршал да Югославен Федеративни Халкъа Республикан къахьегамхошка! ЧӀоагӀлулда машари социализми бахьан лоаттабеча къовсама хьашташта тӀехьара советскии югославскии халкъий доттагӀал!

25. ДӀайха моаршал да ший Даьхен прогресс, Азера а дерригача дунен тӀара а машар бахьан къовсам лоаттабеча сийлахь-доккхача индийски халкъага! ЧӀоагӀлулда Советски Союзеи Индени халкъашта юкъера доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

26. ДӀайха моаршал да империализманна духьал, машар бахьан, шоай мехкий къама кортамукъал чӀоагӀъе къовсам лоаттабеча Индонезен, Бирман, Цейлона, Комбоджен халкъашка!

27. ДӀайха моаршал да ВӀашагӀкхийттача Ӏарбий Республикан халкъашка! Машара хьашташта тӀехьа чӀоагӀлулда СССР-еи ВӀашагӀкхийттача Ӏарбий Республикани халкъашта юкъера доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

28. ДӀайха моаршал да колонизаторийи царна новкъостал даьрийи низ-Ӏоткъам тӀера Ӏокхессача, машар бахьан а шоай мехка къама кортамукъал чӀоагӀъе а къовсам лоаттабеча Иракски Республикан халкъашка!

29. ДӀайха моаршал да империалистий политикана духьал, колониализм цӀенъяь дӀаяккхара тӀехьа, шоаи паччахьалкхений къама кортамукъал а цар суверенитет а чӀоагӀъяра тӀехьа къовсам лоаттабеча Ӏарбий Малхбоален халкъашка!

30. ДӀайха моаршал да шоай паргӀато а къама кортамукъал а бахьан турпала къовсам лоаттабеча Африкан халкъашка! ПаргӀата далда колониальни а кхычарна карадолча а мехкашкара низ-Ӏоткъама кӀалдоахка деррига халкъаш!

31. ДӀайха моаршал да халкъашта юкъера машари барт-цхьоагӀои бахьан, шоай къама кортамукъал бахьан, империализманна духьал къовсам лоаттабеча Латински Американ халкъашка!

32. Даькъала хилда Англен, Американ ВӀашагӀкхийттача Штатий, Францен, Советски Союза халкъий дерригача дунен тӀа машар чӀоагӀбара тӀехьара доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

33. ДӀайха моаршал да милитаризми фашизми юхадийнъяра духьал къовсам лоаттабеча Германен Федеративни Республикан къахьегамхошка а дерригача прогрессивни низашка а!

ЧӀоагӀлулда советскии германскии халкъашта юкъера доттагӀал!

34. ДегӀа а доагӀалда, чӀоагӀ а лулда Советски Союзеи Италени халкъашта юкъера доттагӀлен гӀулакхаш!

35. Даькъала хилда Советски Союзеи Финляндски Республикани халкъашта юкъера доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

36. ЧӀоагӀ а лулда, дегӀа а доагӀалда Советски халкъаи Швецен, Норвеген, Данен, Исланден халкъаштеи юкъера доттагӀлен гӀулакхаш!

37. Даькъала хилда Советски Союзеи Австрени халкъашта юкъера доттагӀал а барт-цхьоагӀо а!

38. ДӀайха моаршал да ший мехкара кхыча мехкий тӀема базаш дӀаяха, ший мохк машаре, демократически новкъа, ший лоӀамагӀа дегӀабоалабе къовсам лоаттабеча японски халкъага!

39. Даькъала хийла Советски Союза арахьара ленински политика — тайп-тайпара общественни строй йолча паччахьалкхенашта юкъе машар хилара политика, машар лорабара а чӀоагӀбара а, халкъаш кхерамах лорадара, дерригача мехкашцара экономическии культурнии бувзамаш дегӀадоаладара политика!

40. Даькъала хилда машар, паччахьалкхен хьашташ, вай Даьхе кхерамах фийла лораеш латта коталонаш яхарца сийле яьккха, турпала Советски ТӀема Низаш!

41. Даькъала хийла болхлой классеи колхозни ахархойи цхьоагӀо — чӀоагӀа а йохаргйоаца а советски строян лард!

42. Даькъала а хилда, тоа а лулда СССР-а халкъий доттагӀал — вай дукхача къамех латтача социалистически паччахьалкхен низ а чӀоагӀало а духъювла хьаст!

43. Советски Союза къахьегамхой! Кхоачаш а тӀехкхоачаш а ергья вай ворхӀ шерара план, кхы а чӀоагӀагӀа лакхъергья вай воай мехка экономика а культура а, дӀахо а чӀоагӀбергба вай социалистически паччахьалкхен низ! ДӀахьалха довла, коммунизм хьалъяра кердача коталонашка!

44. Городера а юртара а къахьегамхой! Цхьан сага сих продукци яккхара хьакъехьа эггара чӀоагӀагӀа дегӀадаьхкача капиталистически мехкашта тӀехьакхе а хьалха довла а аьнна оттадаь исторически декхар кхоачашделга Ӏалашдергда вай!

45. Советски Союза къахьегамхой! ХӀара предприятес а стройкас а, хӀара колхозо а совхозо а семилетка кхоачаши тӀехкхоачаши яра тӀехьа къовсам лоаттабе! Семилетка толамца кхоачашъяр — дӀахо а халкъа материальни хьали культурни боарами лакхбарах бола тешам ба!

46. Городереи юртареи къахьегамхой! Кхы а шерагӀа йоаржаергья вай 1959 шерара — семилеткан хьалхарча шерара халкъа боахама план ханал хьалха кхоачашъе лоаттаю дерригача халкъа социалистически яхь!

47. Сийле хийла коммунизм хьалъерий хьалхарча мугӀаращца болхача производствон дикагӀа болча болхлойи новаторийи!

48. Советски Союза къахьегамхой! ДукхагӀа балха юкъе кхахьа дикагӀа йола опыти керда техникеи, халкъа боахамера торонаш дукхагӀа гуча а яха, царех дикагӀа пайда а эца!

49. Совнархозий болхлой! Тоаде промышленностаи строительствонеи деш дола доал, пайда дикагӀа эца капитальни вложенеехи материальни кхоачамехи, тӀагӀертте къовсам лоаттабе паччахьалкхен дисциплина нийса лелаяр духьа, планови заданеш кхоачаш а тӀехкхоачаш а яр духьа!

50. Промышленностера, строительствера, транспортера болхлой! ДукхагӀа балха юкъе кхахьа комплексни механизации автоматизации, тӀагӀертте къовсам лоаттабе дӀахо а технически прогресс яр духьа, къахьегама овсарле хадданза лакхъяр духьа!

51. Болхлой, инженераш, техникаш, мастераш! Мамогга дикагӀа вӀаштӀехьъяккха производство, предприятешеи стройкашеи боарамагӀа дика болх белга Ӏалашде, къахьегама социалистически дисциплина чӀоагӀъе! ХӀаман кхом бар духьа къовсам лоаттабе, лакхъе продукцен дикал, лохбе из арахецарга дӀабода мах.

52. Еза-йоккха промышленность — дӀахо йодача хана а беррига халкъа боахам айбара а, халкъа вахара хьал лакхдара а, вай Даьхен оборонни низ чӀоагӀбара а лард я. Сийле хийла еза-йоккхача индустрерча болхлой!

53. Советски металлургаш! Тоае техникеи производствера технологии, предприятешкарча кхоачамех пайда дукхагӀа эца, сихагӀа караерзае руда доалла керда моттигаш! Халкъа боахамга дукхагӀа хилийта руда, чон, болат, прокат, тайп-тайпара сийрда бесаш дола а наггахьа мара ца хулаш дола а металлаш!

54. Машиностроенереи приборостроенереи болхлой! СихагӀа хьа а е Ӏома а е кердагӀа а къахьегама овсарле лакхагӀа а йола оборудованеши прибораши, тӀагӀертте къовсам лоаттабе комплексни механизации автоматизации халкъа боахама юкъе яхьара!

55. Мехкдаьттани газовойи промышленностера болхлой! Хадданза лакхде мехкдаьттеи гази яккхара а мехкдаьттеи гази йоалла керда моттигаш караерзаяра а сухалащ! Мехкдаьтта чакхдоахача заводашкара мощносташ тӀа-тӀа совъяха! Ханал хьалхагӀа хьайний яха керда предприятеши газопроводаши! ДукхагӀа лургда вай мехка мехкдаьттеи гази!

56. КӀора промышленностера болхлой! ПайданагӀа йола способаш дукхагӀа юкъе кхахьа кӀора боаккхача! КӀора дикал лакх а е из хьабаккхарга дӀабода мах лох а бе!

57. Советски энергетикаш, электростанцешкареи электросеташкареи строителаши монтажникаши! Керда энергетически мощносташ сихагӀа балха юкъе а яха Ӏома а е! Электроэнерги дукхагӀа лургья вай мехка!

58. Химически промышленностера болхлой! СихагӀа балха юкъе яха керда мощносташ, шеръе химически промышленностен ассортимент. Химически бедалах хьадаь наха эшаш леладу дика а дарегӀа а товараш лургда вай мехка!

59. Советски строителаш! СихагӀа а, дикагӀа а, дарегӀа а хьалъе керда промышленни предприятеш, чуӀе цӀенош, больницаш, школаш, берий учреждениеш! Индустриальни методаш дукхагӀа юкъе йоалае гӀишлош хьалъеча!

60. ГӀишлой материалаш еча промышленностера болхлой! ДукхагӀа а дикагӀа а хьае гӀишлой материалаш! Семилеткан стройкашта дукхагӀа хилийта материалаши изделеши!

61. Хьуни, дахчан хӀамаш ечеи, каьхатеи промышленностера болхлой! ДикагӀа йола хьу, мебель, целлюлоза, каьхат дукхагӀа лургда вай мехка!

62. Ейгача промышленностера болхлой! Къахьегамхошта дукхагӀа лургда вай дика а хоза а кӀадаш, дика барзкъаш, чӀоагӀеи хозеи кога гӀирс, наха леладу кхыдола товараш!

63. Кхачан товарий промышленностера болхлой! Мамогга дукхагӀа хьаде кхачан товараш, кхачан продуктай дикал лакхъе!

64. Чкъаьрий промышленностера болхлой! ДукхагӀа даха чкъаьрий, фордаштеи океанаштеи юкъе кӀоаргга дӀачу а ухаш чкъаьрий лувцилга дегӀадоаладе! ДукхагӀа пайда эца боахама чурча Ӏамех, продукцен дикал лакх а е из хьаярга дӀабода мах лох а бе.

65. Советски транспортера болхлой! Хадданза мухьаш дӀа-са увзилга Ӏалашде, тоаде пассажирашта деш дола гӀулакх, транспорта сихагӀа технически реконструкци яр духьа къовсам лоаттабе!

66. Связа болхлой! Хадданза дегӀа а кхувла тоа а е связа средстваш! Цхьаккха баккха бехк боацаш дика болх байта почтага, телеграфага, телефонага, радиога, телевиденега! Бахача наха деш дола гӀулакх тоаде!

67. Моттигерча промышленностии кооперацени болхлой! ДукхагӀа арахеца продукци, лакхъе производствон культура! Мамогга тоаде цӀагӀа де дезача гӀулакхаца баха нах Ӏалашбелга!

68. Колхозникаши колхозницаши! Мамогга тоабе колхозий юкъара боахам, алсамъяха екъаш йоаца фондаш — колхозий юкъарча рузкъан лард! Шерде колхозий юкъарча балхий бувзамаш!

69. Колхозникаши колхозницаши, совхозийи РТС-ийи болхлой, юрта боахама специалисташ! ДукхагӀа лургда вай Даьхенна ялат, дулх, шура, тха, фуаш, боамби, лен, шекар доаккха свекла, коартолаш, баьца дaараш, сомаш, кхыйола юрта боахамера продукташ!

Юртбоахамера культураш мамогга дукхагӀа хьувкъаяр духьа а продукци арахецарга дӀабода мах лохбар духьа а къовсам лоаттабе!

70. Юрта боахамера къахьегамхой! Мамогга дегӀабоалабе юкъара хьайбай боахам, шортта Ӏалашде доакъар, доахана продукташ алсамъяха, племеной гӀулакх дика вӀашагӀдолла! Сага сих кхоачаш хьайбай продукташ яхара Американ ВӀашагӀкхийттача Штател хьалхадаргда вай!

71. Юрташкара механизатораш! ДикагӀа йолча техниках пайда дукхагӀа эца, юртбоахама производствона механизации электрификации дукхагӀа е! Советски юрта технически прогресс лелаераш хила!

72. Совхозий болхлой! ДукхагӀа арахеца юртбоахамера продукташ, лохбе уж хьаярга дӀабода мах! Мехка толашагӀа а пайда дукхагӀа луш а йола предприятеш ергья вай ерригача совхозех.

73. Эрии дадача лаьтташкара къахьегамхой! Даьха толамаш карара а ма далийта кхы тӀа алсам а даха, массаза а дика хьувкъаде ялаташ, мамогга дукхагӀа дегӀабоалабе юкъара хьайбай боахам!

74. Юрта боахамера болхлой! Толаме чакхдоаккхаргда вай 1959 шера бӀаьсти ялаташ дӀадувлга, чӀоаггӀа хьувкъаергья вай ерригa юртбоахамера культураш!

75. Колхозникаши колхозницаши! Цхьа хьисап а долаш лелабе юкъара боахам, лаьттах пайда дикагӀа эца, сихагӀа дӀайолае севообороташ! Новаторий опытахи Ӏилманна гучаяьннача говзалехи пайда дукхагӀа эца, лакхъе къахьегама овсарле!

БӀаь гектар лаьттанна лаьрхӀа юртбоахама продукташ дукхагӀа яха хьажа!

76. Советски торговлереи общественни питанереи болхлой! Бахача наха деча гӀулакха культура лакхъяр духьа къовсам лоаттабе, тӀа-тӀа дукхагӀа эшаш, къахьегамхошта эша гӀулакхаш дикагӀа кхоачашде!

77. Советски гӀулакхера нах! Тоабе паччахьалкхен аппаратера болх! Къахьегамхошта эшараши цар дӀадехараши дика теркалдеш хила! Дика вӀаштӀехьабаьккхаи цхьалхле йолаши хулийтаргба вай советски аппарата болх!

78. Ӏилмани лакхехьарча школани болхлой! ДӀахо йодача хана а Ӏилма тоадар духьа, техниканна прогресс яр духьа къовсам лоаттабе! АйхийтагӀа дувзале халкъа вахарца! Коммунизма заманна ма эшшара бола специалисташ кийчбе! Дахалда хьалхалатта советски Ӏилма!

79. Сийле хийла планеташта юкъе лела йиш хулийташ никъ хьабийла йола Лаьттан спутникаши космически ракетеи дунен чу эггара хьалха дӀахецарца доккха гӀулакх карагӀдаьннача советски Ӏилмахойи, инженерийи, техникийи, болхлойи!

80. Литературани искусствони деятелаш! Къовсам лоаттабе произведеней идея лакха хилийтар духьеи художественни говзал лакхъяр духьеи! Литературеи искусствои айхха, хьахадаргйоацаш ювзайолийтаргья вай халкъа вахарца, хӀанзарча заманца!

81. Халкъа просвещенен болхлой! Кхы а дикагӀа хьеха бераштa. Вахарца, балхаца айхийтагӀа ювзаялийта школа! ХьатӀакхувш йоагӀа тӀехье къахьегам дукха безаргболаш, советски Даьхенна, коммунизма гӀулакха мутӀахьа йолаш хьалкхее!

82. Медицински болхлой! Тоа а е дегӀа а йоалае халкъа унахцӀено, дарбаш дечеи санитарнии учрежденеша беча балхацара культура лакхъе! Медицински Ӏилманна кердда карагӀдаьннараш балха юкъе кхахьа!

83. Яхийла къахьегамхой депутатий Советаш — вай мехкарча Ӏаьдала бокъонца йола халкъа органаш!

84. Советски профсоюзаш! Мамогга дегӀайоале болхлой классеи интеллигенцени творчески инициативеи хьинари. Хадданза йоакхо е дӀахо йодача хана болхлойи гӀулакхерча наьхеи материальни хьали культурни боарами айбара! Къахьегамхой низ оарцагӀбаккха ворхӀ шера план кхоачашъяра!

85. Бахалба коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лоацаш бола советски кхалнах!

86. Яхийла Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союз — Коммунистически партен тешаме новкъост а резерв а, коммунизм хьалъеш болча кагирхой хьалхалатта отряд!

87. Коммунисташи комсомольцаши! ССКП XXI-гӀча съезда решенеш кхоачашъяр духьа, СССР-е коммунизм оттаяр духьа дерригача халкъо лоаттабеча къовсама керте хила!

88. Комсомольцаши комсомолкаши, советски кагирхой! Коммунисташха даха а болх бе а Ӏомале! ДикагӀча моралах йола оамалаш Ӏомае! Сакхетам а хьинар а долаш коммунизм хьалъераш хила!

89. Пионераши школьникаши! ТӀагӀертте а юхаца доалаш а дешареи балхеи говзалаш Ӏомае! Ленина гӀулакх бахьан долаш, коммунизм бахьан долаш хьинаре къовсам лоаттабе кийчле!

90. Дахалда коммунизм хьалъеш доалла сийлахь-доккха советски халкъ!

91. Яха а яхийла чӀоагӀ а луйла Коммунистически партени советски халкъеи йохаргйоаца цхьоагӀо — социалистически строя низ духбувла хьаст, коммунизм хьалъеча керда толамаш доахаргхиларах бола тешам!

92. Яхийла Советски Социалистически Республикай Союз — вай мехкарча халкъий доттагӀлен чӀоагӀале, бохаргбоаца машара а, демократен а, социализма а низ!

93. Яхийла вай хьамсара Советски правительство!

94. Яхийла Советски Союза Коммунистически парти — коммунизм хьалъеш лоаттабеча къовсаме советски халкъа дог ураувттадеш а хьалхле лелаеш а бола низ!

95. Марксизма-ленинизма байракхаца, Коммунистически партен хьалхленца — коммунизм котъяларга гӀо!

96. Даькъала хийла коммунизм — дерригача адамий сийрда кхоане!

Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитет.

Партийни вахар

Кхашкара массово-политически болх

ССКП XXI-ча съездо белгалдирлаьттанцара балхаш деча керттера декхар ялат дукхагIа доаккхилга долга. Из декхар кхоачашделга бIаьстан балхаш оаха чаккхдахарга хьежжа хургда.

«Назрановски» совхозе аха дезаш 7200 гектар лаьтта да, хIаьта бIаьсти дIадувш дола дукхагIа дола ялаташ цу лаьтта дIаде дезаш а да. Цо тха парторганизацена декхар тIадул тракторни парко ден а бусаца соцаш болх белга вIаштIехьдаккхара къаьстта теркам тIабахийта, хIара механизаторо ший норма хIара сменах кхоачаш а тIехкхоачаш а елга вIаштIехьдаккха, механизаторски кадраш ца хувцаш балха дIачIоагIъе.

Партийни организацес хIанз ший керттера уйла тIаухийт техниках бирза пайда эцара, тоабеш латт политическии культурно - массовии болх. Механизатораашта болх бе эшаш дола хьалаш оттадаьд.

Шерра яьржай механизатораашта юкъера социалистически яхь. Партийни организацес ший беррига болх дукхагIа долча даькъе кхашка, станашка, бригадашка, отделенешка лелабу.

Тха парторганизацеца 32 коммунисти 9 кандидати ва. Уж берригаш а юрта боахама лоархIамерча участкашка болх беш ба.

Совхоза хIара отделене вIашагIъехкай агитколлективаш, царца 100 совгIа саг ва. ХIара агитатор партийни бюро чIоагIваь ва. Агитколлективашта кулгалдеш ба дикагIа кийчо йола коммунисташ. Ший хан-ханнахьа агитаторий семинараш ю, цига дIайовзийт балха дикагIа йола опыт.

Совхозе а отделенешка а вIашагIъехкай политическии Iилманий хьехам боаржабеш йола общество, цига дакъа лоацаш ба коммунисташ, комсомольцаш, совхоза специалисташ, кулгалду болхлой. Цар къахьегамхошта лекцеши докладаши еш.

Партийни организацес къаьстта теркам тIаухийт ССКП XXI-а съезда материалаш къахьегамхошта дIайовзийтара.

Коммунисташеи комсомольцашеи хьоккхам тел бIаьстан балхаш деча. Коммуниста тракториста Тейбулатовс «ДТ-54» яхача трактора тIа хIара денна 200 процент кхоачашъю ший норма. Комсомольца Котиев Вахас, иштта тIехкхоачашъю нормаш.

Механизатораашта лаьрхIа кхашка дика кийчъянь вагончикаш я, вIашагIделла кхашка хIама дуилга, ший ханнахьа царга дIакхоач газеташ, журналаш. Ерригача станашка радиоприемникаш, шашкаш, шахматаш, домино я. Культуран цIен низаца царна концерташ увттаю, кино хьокх.

ХIара бригаде долаш да хьоккхама доскаш. Царна тIа дIадовзийт хIара денна даь балхаш, дикагIа бола болхлой районни газета тIа, кхашкарча листокаш тIа, пенгазеташ тIа бувц.

Балха юкъера кхоачамбоацараш гуча а доахаш партийни организацес де мел дезар ду болх дикагIа бара.

ССКП XXI-ча съезда исторически решенеша дог айдаьча тха совхоза къахьегамхоша семилеткан хьалхарча шера шоашта хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдергхиларах шеко яц.

Х. АЛБОГАЧИЕВ,
«Назрановски» совхоза парторганизацен секретарь.

Райгорисполкомий председателийи секретарийи семинар

Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Совете ший болх йистебаьккхар къахьегамхой депутатий городийи районийи Советий исполкомий председателаштеи секретараштеи кхаь дийнахьа яьча семинаро.

Семинаре хиннараша ладийгIар укх лекцешка: «ССКП XXI-ча съезда решенеши республикан моттигерча Советий декхараши», «Социалистически законаш леладарах», «СССР-а чурчеи дунен халкъаштеи юкъерча хьалах», «Нохч-ГIалгIай АССР-а халкъа боахам дегIабара ворхI шерара план», «ХьажкIий лакхара хьувкъамаш дахара де дезарехи уж лелаеш дIадодар чухьнахьа дахара наькъаши», «Бахача наха эша гIулакхаш дар тоадара де дезараш», иштта кхыярашка.

Семинаре лекцеш йийшар Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Совета председатела нов. Гайрбековс, республикан моттигерча промышленноста Министра нов. Висаитовс, Респромсовета председатела нов. Тряпкина, Нохч-ГIалгIай АССР-а госплана председатела нов. Брыксина, ССКП обкома лектора нов. Губина, республикан прокуратуран отдела начальника нов. Кригера, иштта кхычар.

Семинаре хиннараща вIаши йовзийтар Советий балха опыт. Районни Совета массаза а болх беча комиссей балха опыт йийцар Грозненски райисполкома председатела нов. Дудника, депутаташца беча балха опыти харжархоша тIадехка гIулакхаш кхоачашдара де дезари дийцар Наурски райисполкома секретара нов. Радченкос.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума секретара нов. Комаровси Министрий Совета организационно-инструкторски отдела заведующес нов. Дукузовси районни Советеи цун исполкомеи болх вIашагI мишта болла беза, райисполкомо юртий Советашта кулгал мишта де деза, юртий Советий социалистически яхь вIашагI мишта йолла еза дийцар.

Семинар йистейоалаш райгорисполкомий председателашеи секретарашеи республикан Лакхехьарча Совета Президиума, Министрий Совета, министерствай, ведомствай кулгалхошца къамаьл дир.

Н. ИВАНОВ.

Доккхача гIулакха—йизза терко

БиъллагIа бутт болабеннаб Нохч-ГIалгIай автотреста № 3 йолча АТК токарашеи шин ремонтни бригадои коммунистически къахьегама бригада яха цIи яккхар духьа доккхий декхараш тIайийца. Уж декхараш тIайийцача дийнахьа денз коммунистически хьисапе болх бе а, баха а лаьрхIар болхлоша. Цу дийнахьа денз шоай деррига хьинар тIадерзадаь къахьега болабелар токараш. ЗIамига я токарий бригада; виъ сат ва уж.

Юххьанца дIабIарахьежача дукха хIама ца эшаш ханна цхьатарра хет коммунист Бутров Дмитрий Степановичи, цеха профорг вола Асташкин Василийи. Бакъда, из иштта дац. Асташкина 30 шу совгIа мара ха яц. ХIаьта Дмитрий Степанович 1921 шера токара ученик волаш болх бе волавеннав. 13 шу мара даьннадацар цу хана Грозне 100 дийнахьа хиннача тIем тIа да а вийна висача кIаьнка. Цу хана денз тIема шерашка мара юкъах ца буташ Грозненски предприятешка токаралла болх беш хьавоагIа Дмитрий Степанович. Грознерча а кхыча городашкарча а предприятешка болх беш дукха токараш ба цо Iомабаь, цунгара балха говзал дIаийца. 1932 шера денз н. Бутровца доттагIал леладеш ва ЦРМЗ токаралла болх беш вола цхьан хана цун ученик хинна Богатырев. Дукха ба кхы а. Кхы дувца ца дезаш гуш ба Бутровс хьабена никъ. Ший вахарах 39 шу дизза Даьхенна дIаденна токарь хIанз шоай токарий бригадах коммунистически къахьегама бригада аьнна цIи тиллийтара духьа къовсам лоаттабеш ва.

Денгара-денга, беттагара-беттага лакхлу токарий балха хьоккхамаш. Денна 300—400 процент балха нормаш кхоачашъелга — из Дмитрий Степановича закон да. 200 процентал тIех нормаш кхоачашъю В. Асташкинеи, А. Волчковси, Е. Скляренкоси. ХIаьта, из сий дола цIи яккхар духьа цар тIайийцача декхараш тIа лийрхIар 150 процент яр. Дуккха а тIехбаьннаб токараш цу цифрал. Иштта кхоачашду цар шоаш тIайийца кхыдола декхараш а. Масала, цу виъане а керда говзалаш Iомаяьй. Уж ба хIанз токараш а, фрезеровщикаш а, строгальщикаш а, слесараш а. 1-гIа май тIакхачалехьа 2 рационализаторски предложени яла декхарийла ба токараш. Теша мегаргва цар уж лургхиларах. Дмитрий Степановича соахка массехк предложени еннай. Масала, цилиндрашта шлифовка еш йола прибор эргаяккхар, карданни валаш кхестача хана дIа-юха детталургдоацаш царна чу втулкаш йоххар, иштта кхыяраш. Кийчъеш ва из керда рационализаторски предложенеш а. Цул совгIа, кхыча предприятешкара балхаш аттача доахаргдола а къахьегама овсарал лакхъергйола а гIулакхаш хьайийдеш уж шоай мастерскен балха юкъе а кхухь н. Бутровс. ХIанз дискови херх оттабаь вала воалл из. ХIанзалца газосваркаца тедаш хинна аьшкаш цу херхаца тедар чIоагIа пайдане да. Кхы мел дар ца аьлча а тоъаргда моллагIча болхлочоа, шийна эшшача хана цунца моллагI аьшк, болат хоададе йиш хургхиларах аьлча.

Мишта кхоачашду - теш шоай декхараш ремонтни бригадаша?

Прилипко Александра кулгалдеча № 1 йолча бригадои Труш Анатоле кулгалдеча № 2 йолча бригадои тIайийцача декхарий хьалхарча пункто йоах: «8 сахьата йола балха программа 6 сахьата кхоачашъе». Бакъдар аьлча, токарашта санна, ремонтни бригадашта цар дийнахьа де дезачун нарядаш телац. Цудухьа 8 сахьата йола программа цар кхоачашъяйий тохкалац. Ремонтни бригадай болх гойтар автопарк болх бе кийча хилара коэфициент я. Бакъда из цар декхараш тIа хьоаха а яьяц, е кхоачаш а яьяц. Кхоачашдаьдац бригадаша кхы дола декхараш а. Масала, дукхачар караерзаяьяц керда говзалаш, сайранна шоферий курсашка деша вагIача цхьан Зозуленкагара дIайиккхача дешаш цхьаккха ремонтник вац. ХIанад из? Дика къахьегаш болхлой ма бий цу бригадашкара бараш. Масала, № 1 йолча бригадера Шишханов, Неговоров, № 2 йолча бригадера Зозуленко Илья, Никитенко Николай, Рычков Алексей, иштта кхы бола капирхой. Нийса хургдац нагахьа санна укхаза болхлой бехке бича. ДукхагIа долча даькъе партийнии профсоюзнии организацеша а АТК-н кулгалхоша а из сий дола цIи яккхар духьа къовсам лоаттабеча наьха йизза терко ца яр бахьан долаш да из. Цунна тешалду декабрь бетта тIайийца декхараш мишта кхоачашду укх деношка мара хьежа ца хиларо.

Нагахьа санна хадданза цар болх тохкаш, цар терко еш хиннаяларе царна эшараш ховргдар. ХIаьта эшараш дукха да. Тоъам болаш яц инструмент, машиний оатхалаш. Двигателаш йоацаш латт цхьайола машинаш, цхьаяраш чархаш йоацаш латт. Болхлошта техминимум Iомаеш занятеш яьяц, дика латтац царна юкъе беш бола политико-массови болх а.

Партийнии профсоюзнии организацей балха доккха кхоачамбоацар да дукккхача шоферех цхьаккха а коммунистически къахьегама ударник яха цIи яккхар духьа къовсам лоаттабеш ца хилар. Грузаш дIа-юха кхахьара кварталах йола план 101,7 процент кхоачашъяьй АТК, хIаьта тоннокилометрий план 122,5 процент кхоачашъяьй. Цо хьахьокх шофераша хьинар ца кходеш къахьегаш хилар. ХIара бетта 200 процент а кхы тIех а заданеш кхоачашъю 1-ча автоколоннерча Х. Арсамаковс, И. Цыганковс, 2-ча автоколоннерча М. Белейс, А. Витарговс. Дукха ба заданеш дуккха а тIехкхоачашъеш бола шофераш.

Профсоюзни организаци декхарийла я Iалаьмате чехка шофераашта юкъе коммунистически къахьегама ударник яха цIи яккхар духьа йола социалистически яхь йоаржае а коммунистически къахьегама бригада яха сий дола цIи тиллийта къовсам лоаттабеча бригадай болх, цар вахар денна тахка а, тIайийца декхараш кхоачашдара массайолча оагIонгахьара царна хадданза новкъостал де а. ДукхагIа терко е еза цу коммунизмага довлара чIоагIа лоархIам болча гIулакха АТК-н партийни организацес а кулгалхоша а.

А. БОКОВ.

1-ча МАЙНА СИЙЛЕНЦА НАКЪА ГIОРГДА

★ ★

Сийлен цIи яккхара духьа къахьег механизатораша

Дикача толамашца дIахьу бIаьстан балхаш Наьсарен районерча «Октябра 40 шу» яхача совхоза Долакха-Юртарча отделенен болхлоша. Дени буси тата сацац къонача трактористаша, комсомольско-капирхой бригадан членаша лелаеча тракторий. Коммунистически бригада яха цIи яккхара духьа къахьегаш я цу бригадан коллектив. Цу бригада кулгалдеш ва ший гIулакх дика довзаш вола Кулбужев Кашбулат.

ДоаггIача тайпара ЦхьоалагIча майна накъа дахара тIехьа лелаеча яхье дакъа а лоацаш чуйнна бIаьсти дIаде дезача ялаташта лаьрхIа дола лаьтта оахаш ба механизатораш хIанз. ЧIоагIа лоархIам болаш да хIанз цхьа минут а ха зехьа ца йоаелга. Из дика кхетадеш я бригадан коллектив. Цудухьа лакхара социалистически декхараш тIайийцад коллективо.

Бригадан членаша лаьрхIад йиллача ханал ши ди хьалха бIаьстан балхаш йистедаха а, хIаьта хьажкIаш дукхагIа долча даькъе квадратно-гнездовой хьисапе а ювш агротехнико хьеххача тайпара дIае а. ХIара трактористеи прицепщикеи, хIара сеяльщикеи лаьрхIад 125 процентал чухьнахьа йоацаш шоай балха нормаш кхоачашъе, доагам кхо а деш тракторашкеи прицепной машинашкеи хадданза болх байтилга Iалацде.

Дика кхоачашду уж декхараш бригадан членаша. ХIара сменах 8—8,5 гектар оахаш лаьтта оах шоай «ДТ-54» яхача тракторашца комсомольцаша Джандаров Макшарипа, Шибилов Османа, Кулбужев Махьмада, хIаьта иштта Шибилов Алихана, Яндиев Хьамида, Мисиков Бориса, иштта кхыбараша а. Из да цар нормал совгIа 2—2,5 гектар лаьтта оахилга.

К. СУЛТАНОВ.

Беррига низ тIабахийтаб

«Назрановски» совхоза Яндерча отделенен юрта боахама къахьегамхой бIаьстан балхашка шоаш арабаьлча денз ялат ший ханнахьа дIадийна даккхара беррига низ тIабахийта къахьегаш ба. Из хьахьокх цу отделенес даь балхаш кхыча отделенеша ниийсдича. БIаьстан оахам даь яла йоалл отделени. Аханел дукхагIа гидуаргаши, горохи дIайийнай.

Сомаши баьца даараши леладеча бригадо кхашка 468 тонн кхо диллад. Ший беррига низ тIабахийта къахьег цу бригадерча звеньеваяс Кусаева Дебахана.

БIаьстан балхашка араваьлча денз 104 гектара тIа оахам даьц тракториста Канцигов Мусас, кIоарга оахам деш дика толамаш даьхад 86 гектар лаьтта аьхача тракториста Хамхоев Габос.

О. ОСМАНОВ.

Сменах ши норма

Грозненски районерча «Советская Россия» яхача колхозе массанена бовзаш а сий деш а ва тракторист Махмаев Iаьла. Хьинар ца кходеш къахьегарца «ДТ-54» яхача трактораца сменах оттаяь норма шозза кхоачашъеш лаьтта оах цо. Агротехнико маяххара дика ду цо оахам.

— Лакхара балха хьоккхамаш — партен XXI-ча съезда решенешта аз луш дола жоп да, — йоах нов. Махмаевс.

А. СОРОКОУМОВ.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ЦIЕЙНА СОВГIАТАШ КИЙЧДУ

Укх шера хьалхарча квартала план ханал хьалха кхоачашъ а яь планал совгIа лаккхара дикал йолча продукцен бIаьш тоннаш еннай Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода 6-ча цеха коллективо. Ерригача цехе белгалъяьннай дукха ха йоаццаш «Знак почета» яха орден еннача Н. Поповс кулгалду № 1 йола участок. Цу участке хьалхара моттиг кхоач старши оператора Гришина бригадага.

Дика къахьег 2-гIча участкерча товарни оператора Дружбина Верас, химочистка еча оператора помощника Софронов Бориса, дукха ха йоаццаш «За трудовое отличие» яха медалаш еннача оператора помощникаша горсовета депутаташа Дудаев СаIида, Дарбазов Махьмада, иштта кхыбараша.

ХIанз бригадайи участкийи коллективашта юкъе шерра яьржай 1-ча Мая сийна йола социалистически яхь. 6-ча цеха болхлой шоай мел бола низ а балха опыт а тIаерзаяь цу къахьегамхой цIейна дика совгIаташ кийчдеш ба.

А. ДОДОВ.

ЦАР ТIАХЬЕХАМ ХЬАЛЛАЬЦАБ

№ 1 йолча технически училищен дешархоша боаггIача тайпара 1-ча Майна накъа бахара тIехьа шерра социалистически яхь йоаржаяьй. Из яхь йоаржаяра инициатор хилар нов. Морозовс кулгалду № 10 йола группа.

Цу группацарча дешархоша училищен мастерскешка болх беча метте хIара бетта 230—250 процентага кхоачаш шоай производственни нормаш кхоачашъю. Дукха ха йоаццаш трубашта 30 дIоагIа де аьнна задани еннаяр цу группана. Шоай торонашка хьежа а хьежа майна хьалхарча деношка керда социалистически декхараш тIаэца лаьрхIар цар.

Цар лаьрхIар бутт йистебалалехьа 90 дIоагIа кийчде. Из да хIара дешархочо кхоккха дIоагIа кийчде дезилга.

Из тIахьехам дIабаьржар ерригача училище гIолла, цунна раьза хилар училищен дирекци а, комсомольскии профсоюзнии организацеш а.

Уж декхараш кхоачашдарца план 350—400 процент кхоачашъе вIаштIехьдаргда цар, хIаьта уж цар кхоачашдергхиларах теша дог а доагIа.

Г. ЗАСОРИН.

ДоттагIлен никъ

Казахски ССР. СССР-а Китайцарча доазонна дIатIакхоачаш латт «ДоттагIлен никъ» аьнна цIи тиллa бола машин-никъ. Машин-никъ Iобуллаш йолча Актогайски базан коллективо хIара денна-ден 1000—1200 метр дIоахал долаш никъ Iобулл. Базе деш дола деррига балхаш машинашца ду.
СУРТА ТIА: Актогайерча машин-никъ буллаш йолча базе никъ Iобуллача хана.
В. Позденко сурт. ТАСС фотохроника.

Массаза а халкъаца

(В. И. Ленин ваь 89 шу дизарга)

КIоаргга хьаькъал дола теоретики вахар Iалаьмате дика довзаши, пачхьалкхен деятела доккха хьисап долаши шийха дог долийташ ше воккхий ца веши, наха фу эш хьожаши хилар шийха доаллаш хиннав Владимир Ильич Ленин. ЦIаккха а бовргбоаца цун хьехам адамленна Iалаьмате чIоагIа дег чу бижаб. Ленина цIи доазув доаццаш езаш я халкъашта. Массаза а халкъацеи, массадар а халкъаи — из ба чIоагIа кхерамеи хьо ла езаши болча революционни къовсама дIаденна хиннача Ленина вахара никъ.

Къона воллаше а, Маркса трудаш дика довзаш а марксизма теории методи бокъонца Iомаяь а вола Владимир Ильич массаза а бувзам болаш вар болхлошцеи ахархошцеи, цунна бIаргагора уж къеи, бокъо йоацаши, тоIабаьи хилар. ХIаьта цу ханне а белар халкъа низаш кхоачалургдоацаш долгах бола кIоаргга тешам.

Адамех тешилга — Ленинах доала эггара низ болашагIа дар да, хIаьта къаьстта цо белгалвоаккхар из болхлой болама баьчча хиларца. Халкъ! Цох лоархIар Ленина истори хьадер. «Вайна де мел мегаьчо хьахьокх, дунен тIа эггара тамашийна болча низаца—болхлойи ахархойи низаца вай чIоагIале лувцилга»,— йоахар цо.

Ленина къахьегамхой Iомабаь ца Iеш, къахьегамхошкара ше а Iомалора, цар опыт критически Iома а йора вIашагI а тохар, ший выводаши теоретически заключенеши наьха вахарца тохкар. Болхлошцеи ахархошцеи къамаьлаш деш, цар письмош тIара Ленина гIалат ца воалаш кхетадора халкъа фу уйла я, цунна дага доаллар, цунна эшар, цун лоIам, хIаьта цо Ленина торо лора революционни болама цаI мара боаца ниийсеи практически кхоачашбеи йиш йола никъ лаха, кердача хIаман маIан довза а белгалде а, цун лоархIама партен теркам тIабахийта а.

Ераш да дуккхача гIулакхех шиъ.

1905 шу. Болхлой класса революционни творчествос исторен чухь эггара хьалха болхлой депутатий Советаш хьайича. Ленина царца гаьнна гора хургдолча Советски Iаьдала сурт, теоретически бакъдир Россе пролетариата диктатуран политически форма я аьнна тIаэца мегаргйолчарех дикагIа яр Советаш йолга, парламентарни демократически республикаца нийсйича демократически пачхьалкхен эггара лакхера тип хилар. Из кIоаргга хьаькъал дола гIулакх боккха лоархIам болаш хилар 1917 шера социалистически революци котъялар Iалашдара.

1919 шу. Коммунистически субботник. Духхьашха хьежача башха лоархIам бола хIама а хетац из. Цхьабакъда Ленина цунца цу хана а тIехьа гора къахьегам коммунистически хьисапе лелабара фийг, тIехьагIа берригача мехка дIаяьржача ударничествани социалистически яхьеи юхь.

Ленина кхы цхьаькханена ца ховча тайпара ховра революционни теори практикаца ювза, революционни къовсама хIара юкъа боккха керда гIа лаха.

Къахьегамхоша яхачунга теркам тIаухийташ ладувгIаш, Ленина ламагацар халкъа эшачунга бюрократически хьожаш бола кулгалду болхлой, мичча тайпара а бюрократизм гойташ хиларца машар боацаш къувсар. Масала, 1919 шера 13-и 14-и мае Совнаркома Председатела цIерах ахархошкара ши заявлени ера шоашкара говраш дIаяхарах моттигерча Iаьдала латкъаш. Царех цхьан заявлене тIа цхьанне резолюци язъянь хиннай: «Ер доацаш а болх дукха ба, дош доацарашка хьежа мукъа дац». Цу дешаша эгIазвигар Владимир Ильич, хIаьта цигга язду цо: «Государственни контроле Аванесовга иштта жоп денна чиновник лацара».

Ленин массаза а дукхагIа ха гIертар халкъа вахарах, болх беча а бахача а цар хьалех, хIаьта Iалаьмате дукха болх боллаше а, массаза а цу гIулакха ха корайоагIар цунна. «Наха тIаваха йиш ца хилча, — йоахар цо,—хIама де йиш яц». Новкъосташца, болхлошца, ахархошца къамаьлаш деш Владимир Ильича тамашийна дика ховра наха фу хет дика доашхаш царга хатта, ца ходолийташ шийна эшача оагIора къамаьл лостале; боккхагIа лоархIам бола а пайданегIа дола а хIама къоастаде, къаьгга выводаш яйта. Уж къамаьлаш деш Владимир Ильича шийна дага дехар нийса дий тохкар, царна тешал деш дола бакъдараш лехар. Из воккхий ца веши хьайинеи хиларо массаза а гуччахьа къамаьл дара хьал а оттадора къамаьл дечунга ший дог хьа а деллийтар. Ленинца ше эггара хьалха вIашагIкхетар дага лувцаш болхлочо Емельяновс язду: «Цо соца къамаьл дора заводах, сай тIема дружинах, вахарах сона фу хетт сога хатта, со варга хьежаш мара кхы хIама ца деш ше ваьгIача санна. ХIаьта сона дага доагIа, дег тIара цунца из къамаьл де се водилга сайна бокъонца ховш санна айса къамаьл даьлга. ХIаьта дIа а дийцар! Сои сесаги цецдоалаш дега тIаозар Ильича. Цо цу сахьате ший дог а тIехьа караверзавора саг — воккха вар а зIамига вар а — хIаьта шийна тIазза ца Iеш ший гIулакха а тIаозар».

Халкъаца массаза а бувзам болаш хиланза дардоацилга цох къасташ дацар эггара чIоагIагIа болх беча деношка а. Ер да цунна къаьгга тешал деш дола Ленина секретара записка.

«Владимир Ильич, — йоах записка тIа,—хIанз енай парте боацарий конференцегара шиъ болхло-делегатка: цига тIагIертта дIадех 5 минута вена а Хьо вар, уж совцабе сага магац. Семашкага ладувгIа тигадац. Делегаткаша йоах, работницаш ерригаш а Кремле яхка гIерт, Хьо шоаш болча ца воагIе. ДIакъовл 8 сахьат даьлча. Жоп дех цар». Запискана йисте гIолла довзаш долча ленински кагийча йоазонца яздаь жоп да: «Нагахьа санна 5 минута мара деце могаргда $2^3/_4$, кхуйя турецки делегаци тIехьаяккха». ХIаьта Ленина ший дош кхоачашдир.

Ленин волча ца хадаш нах ухар. Царна юкъе бар тайп-тайпара професеши политически уйлаши, тешами бола нах. Цига бар болхлойи дипломаташи, ахархойи Iилманхойи, журналисташи инженераши. Владимир Ильича массаза а минутилг корайоагIар новкъостий тIаэца, царга ладувгIа, царна хьехам бала е эшаш дола новкъостал де.

Кабинете хьачубоагIа можамаш а яьнна сий долаш лоархIа ахархой кховикал. «Уж наIарга гучабаьлча Владимир Ильич чехка хьа а гIетте царна духьал вода, царга моаршал хоат, ший истола юххе уж Iоховшабу. Чубаьхкараш тоам ца хеташ хьелу, юха хьеж, Iоховшаш дукха ха йоакх. Ильич ший моттиге Iохов, хIаьта ахархой викалашкахьа юха а вийрза гIадвахарца вела а къежаш ахархошка чехка хаттараш ду ялатий хьувкъамах, уж гулбарах, цар юртарча вахарах а къовсамах а лаьца. Ахархой жопашка уйла тIаяхийта ла а дувгI цо, ше уж кхетаделга сихха дIа а хойт. Ши минута а яланзар ахархой паргIата бала, шоай деррига синца Ильича дIакарабаха а цох теша а, цо яхачунна тIехьа а боалаш. Ильича шийна ха дезар хаьтта а хаьтта юххера а хаттар ду: — ХIа-хIа, фу да со волча шу доаладаь шоана эшар?

Ахархой миштад а ца ховш эй-яхь яхаш ба, царна юха а тоам хетац, шоашца Ильича дийцачунца ниийсдича зIамига хет царна шоай дехар. ХIаьта цо хьоалийт царга. Моттигерча Совето «дуненгара» дIаяьккха хиннай ахархоша киназ де кийчъянь кирпишк. Керда къамаьл долалу, ахархой дIаболх кирпишк юха лелаьнна Ленина распоряжени йолаши из кирпишка киназ хьалде ца йохийташ халкъа цIа хьалде йохийтаргйолаш цунна дош деннеи.

Ленинца даь хIара къамаьл кIоаргга дег чу дужар, революцен низех тешам болийтар, шоаш ца кхобеш къахьега дог айдора. Владимир Ильича наьха низий лакха мах бен уж шоай бе доллача гIулакхе мегаргболаш бийи ховра, дог айде а хьаллаца а ховра, цхьабакъда цкъаза къахетам боацаш бале а нийса барт тоха, хIаьта массаза а къамаьл даьр дIаводар дег чура раьза волаш. «Кхы цIенагIа дог долаш саг тхона вайнавац — яьхад С. М. Кировс. — Тха хIаране дега дIоагIа лохар цо».

Тайп-тайпара нах тIайийбора Владимир Ильича, цхьабакъда, цIаккха а шийца къамаьл дечунна тIехьа ца воалаш ше вар хулар. ГIа тIехьа гIа ме боакх, йохалургйоацача ший логикани аргументацени низаца деш дола къамаьл харцде йиш йоацача бакъдарех, Советски Iаьдало деш дола гIулакхаши партен политикеи нийса хиларах тешавора Ильича шийца къамаьл дер. Ленинца ду къамаьлаш пайда боацаш дисацар. Къахьегамхоша дехар кхоачашдара тIахьожам оттабора, йоккха предложенеш Iомае дIаухийтар йоагIаш йолча наркоматашка, доккхий дараш санна зIамига а дола вахара эша гIулакхаш дувца цIи хезаь дола ленински запискаш ухар секретарашка. Ераш да В. И. Ленина хIара денна а дукха а тIадийххкача гIулакхех цхьадараш:

«Де мел дезар де Горкии Сияновеи яхача юртий ахархоша дийхар — шоаш болча электричество йилла новкъостал делга лоацача хана кхоачашдара».

«Центральни Нефтеуправленес болхлошта дIахийцача 30 арш кIадана меттел болхлошта 8 арш хIана еннай ха».

Цар тешал ду Совнаркома Председатель массайолча оагIонцара хIама ховш а тайп-тайпара балхаш деш а хилара. В. И. Ленина йоккха терко йора къахьегамхой письмошта. «Бокъонца дола наьха документаш ма дий уж. Из мича хоз сона цхьанна а доклада тIа», — яьхад цо.

Цхьабакъда Ленин кабинетни болхло вацар. Дагардаь да алхха Москве Октябрьски революци хинначул тIехьагIа 250 цо къамаьл даьлга. Цо къахьегамхошка кхайкаш фабрикашкеи заводашкеи, конференцешкеи съездашкеи даьча къамаьлаша дегаш хьалдузар шоай низех тешарах, котдаларах тешарах. Ленина цIаккха а доккхала вIалла алацар шийна халкъ, къахьегамхой безарах, цхьабакъда халкъа холора из безам, хIаьта иштта дег тIара йоакхо йора шоай Ильича. Революцен хьалхарча шерашка, халача хана Ленина адресах дуккха а совгIаташ ухар, ялата, коартолий, кхыча продуктай вагонаш. Цо уж берий бешамашка, больницашка, госпиталашка, детдомашка дIаухийтар. Цкъа Ленин волча баьхкар ахархой. Совнаркоме холуш шийла яр. Ильичацара къамаьл даьлча ахархоех цхьанне хаьттар: «Иштта шийла хIана я хьо волча Владимир Ильич?»,—аьнна. «Дахча дац,—аьлар,— кходе деза». Цхьа ха яьлча Ленина цIерах Москве вагони письмои дера: «...ер вагон дахча дайт оаха хьона, пешк хьалъе, печник веце, язде, оаха тхоай вар вайтаргва: тха юрта из ва».

1922 шу доалаш Казана юхерча Кокушкино яхача юртарча ахархоша Ленинга яздаьча письмо тIа йоахар: «Хьай унахцIено лорае, хIана аьлча, ерригача Россе хьо санна вар хьо цаI мара вац тха».

Халкъа моастагIашца къахетам боацаши къизеи вола Ленин нагахьа мара саг ца хулча тайпара новкъостий теркам беш, царна эшар фу да ховш а йоакхо еш а хиннав. Из массаза а ше хало ла кийча вар новкъостал эшача болхлочоа гIо де, гIайгIа кхаьчача новкъостаца цхьана сагот дора, безаме дешаш а лехе шийна могар дора гIо де, дог айде.

Цкъа кхачан нарком Цюрупа цамогаш волга а хайна, Ленина 1918 шера июла бетта цунга яздора: «Н. Цюрупа! Бос могаш воацачоа тара ба. Ха ца а йоаеш, шин бетта салаIа. Нагахьа санна дош ца лойя ЦК латкъаргва со», хIаьта 1919 шера феврале Ленина хьадех:

«Из балха тIавахарцеи казенни хIамаш лораянза ярг ца хиларцеи Наркома А. Д. Цюрупа тIадул чIоагIа лоралуш хилар, хадданза шин сахьатал совгIа болх ца бар.

Сайранна $10^1/_2$ даьлча болх ца бар.

Нах тIа ца ийбар.

Фатиева Лида Александровас хоадам беш тIадиллар хабар доацаш кхоачашдар.

СНК Председатель В. Ульянов (Ленин)».

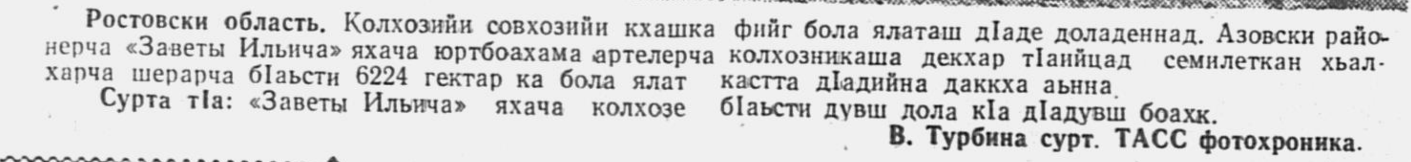
1918 шера 7 июле дага а доацаш «Известен» редакце вода Ленин, болхлошца къамаьл ду. ШоллагIча дийнахьа Iурра мотоциклиста редакце корзинка дера кхача чу а болаш. «Новкъост Ленингара «Известен» сотрудникашта — аьлар цо. Иштта леви эсерий бунт дIаяьккхача цIенхаштарча хана Ленина бицбаланзар, бунт йохаярца газета сихха приложени е болх бара бIарчча бус дежурить деш хинна рядовой болхлой.

Наха, хьехар Владимир Ильича, дIадех шоай уйла а йоакхо а яр, хIаьта из цIаккха а шийна диц а лацар.

В. И. Ленина деррига вахар къахьегамхой эксплуатацена, лоала, боадалонна, Iовдала оамалашта кIалхара бахара хьожадаь хиннад. Цу къовсама дог ураоттадеш бола низ духбувлар из нахах, халкъах Iалаьмате чIоагIа тешаш хиларца.

ХIанз, коммунистически партен хьалхленца вай халкъ кердача юкъах — шерра коммунистически общество хьалъяра юкъах чуденнача хана цIаккха а лергйоацача Ленина идеяша сийрда боах вай никъ, хIаьта кортамукъа даьккхача къахьегамхой творчествос турпалали шоаш ца кхобеш къахьега кийча хилари хьахьокх. ХIаьта вай тийша да котдаргхиларах, хIана аьлча вай ленински новкъа долх «халкъах тешар, халкъа творчествон хьаста чу ваьннар мара котваргвац» яхар дага а кхоабаш.

Ю. НИКИФОРОВ.

Ростовски область. Колхозийи совхозийи кхашка фийг бола ялаташ дIаде доладеннад. Азовски районерча «Заветы Ильича» яхача юртбоахама артелерча колхозникаша декхар тIайийцад семилеткан хьалхарча шерарча бIаьсти 6224 гектар ка бола ялат кастта дIадийна даккха аьнна.
Сурта тIа: «Заветы Ильича» яхача колхозе бIаьсти дувш дола кIа дIадувш боахк.

В. Турбина сурт. ТАСС фотохроника.

ССКП обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи

Дулх доаккхаш а из паччахьалкхенна дIалуш а доккхий хьокхамаш дахарах лургйолаш ССКП обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх оттаярах

ССКП обкома бюроси Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советои соцам барца:

1. Дулх доаккхаш а из паччахьалкхенна дIалуш а лаьцача яхье кварталах йолча итогех хьалхара моттиг яьккхача района лургйолаш ССКП обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх чIоагIъяьй.

2. Карара-кара тела ЦIе байракх тергья дулх доаккхаши из паччахьалкхенна дIалуши кварталах яьхача итогех.

ЦIе байракхаш—яхье хьалха латтарашта

Хьайбаехи коа тIарча оалхазарехи йоаха продукташ дукхагIа яха а йохка а 1959 шера хьалхарча квартале республикерча районаша, колхозаша, совхозаша лаьцача социалистически яхьа итогашка а хьежа, укх деношка хиннача ССКП обкома бюроси Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советои соцам баьб:

ШУРА ЯККХАРАХ

ССКП обкомеи Нохч - ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх ютийла хIара Iаттагара лаьрхIа 565 килограмм шура яьккхача, соахка укх хана хинначул валовой шура йоаккхилга 23 процент лакхдаьча, паччахьалкхенна шура дIаяла тIайийца социалистически декхар 106 процент кхоачашдаьча Сунженски районага.

Шура йоаккхаш а из паччахьалкхенна дIалуш а Каргалински, Шелковской, Наурски, Курчалоевски, Ножай-Юртовски, Назрановски районаша 1959 шера хьалхарча квартале болх дика бaь хилар белгалдаьккхар.

ССКП обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх ютийла хIара Iаттагара 678 килограмм шура яьккхача. 1958 шера хьалхарча квартале яьккхачул укх шера хьалхарча квартале шура йоаккхилга 25 процент лакхдаьча, паччахьалкхенна шура дIаяла ше тIайийца социалистически декхар 100 процент кхоачашдаьча Сунженски района Кирова цIерахча колхозага.

1959 шера хьалхарча квартале шура йоаккхаш Сунженски районерча «Путь к коммунизму» яхача колхозо болх дика бар белгалдаьккхар.

ССКП обкомеи Нохч - ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх лойла хIара Iаттагара лаьрхIа 585 килограмм шура яьккхача, 1958 шера хьалхарча квартале яьккхачул укх шера хьалхарча квартале валовой шура йоаккхилга 27,4 процент лакхдаьча, паччахьалкхенна шура дIаяла ше тIайийца декхар 111 процент кхоачашдаьча Грозненски района Ермоловски птицесовхоза.

ССКП обкомеи Нохч - ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх хьайоаккхийла укх шера хьалхарча квартале Iаттагара шура яккхар а валовой шура йоаккхилга а лохдаьча Горячеисточненски совхоза коллективагара.

1959 шера хьалхарча квартале шура йоаккхаш Шаьлан районерча «Шалински» яхачеи Грозненски районерча № 1 йолча шурийи совхозаша болх дика бар белгалдаьккхар.

ФУАШ ГУЛДАРАХ

ССКП обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх ютийла хIара яхкача котама кIалхара 31 фуъ гулдаьча а ялат дIадувча 100 гектар лаьттан тIара лаьрхIа 6036 фуъ гулдаьча а Грозненски районага.

ССКП обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх лойла 1959 шера хьалхарча квартале хIара яхкача котама кIалхара 49 фуъ гулдаьча а паччахьалкхенна фуаш дIадала ше тIайийца социалистически декхар 100 процент кхоачашдаьча а Шелковской района Ленина цIерахча колхоза.

ССКП обкомеи Нохч - ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх хьайоаккхийла дIадахача шера хьалхарча квартале гулдеш хинначул 1959 шера хьалхарча квартале котама фуаш кIезигагIа гулдаьча Шелковской района Сталина цIерахча колхозагара.

Укх шера хьалхарча квартале фуаш гулдеш а коа тIарча оалхазарий боахам дегIабоалабеш а Сунженски районерча Ленина цIерахча, «ЦIеча Эскара», «XX партсъезда» колхозаша, Каргалински районерча Фрунзе цIерахча колхоза, Шелковской района колхозаша болх дика бар белгалдаьккхар.

ДУЛХ ДАККХАРАХ

ССКП обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байракх лойла дулх доаккхилга 1959 шера хьалхарча квартале соахка цу хана хинначул шозза дукхагIа лакхдаьча а паччахьалкхенна дулх дIадалара ше тIайийца социалистически декхар ханал хьалха, ССКП XXI-гIа съезд хьаеллаш 137 процент кхоачашдаьча а Шелковской района.

Дулх доаккхаш а из паччахьалкхенна дIалуш а 1959 шера хьалхарча квартале Грозненски, Сунженски, Курчалоевски районий колхозашеи совхозашеи болх дика бар белгалдаьккхар.

Даьхенна—дукхагIа шура

ДИКАГIБАРИЙ ТОЛАМАШ

1959 шера 1-ча январагара денз 1 апрелага кхаччалца хIара Iаттагара 600 килограммал кIезигагIа йоацаш шура яьккха республикан шаьрача ядача районашкарча колхозий дояркаш.

Амриева Л.—Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1092
Комаренко П. — Сунженски района Кирова цIераха колхоз 1018
Авилова Е.—Шелковской района Сталина цIераха колхоз 1013
Колесникова Л. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1005
Степанова Е. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 996
Вербицкая Д. — Сунженски района ЦIеча Эскара цIераха колхоз 952
Лысечева У. — Сунженски района Кирова цIераха колхоз 922
Хайбулина О. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 905
Кузнецова В. — Шелковской района Сталина цIераха колхоз 890
Кедина Н. — Грозненски района 1 Мая цIераха колхоз 888
Скориков В.—Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 881
Сдобникова Е. — Сунженски района Кирова цIераха колхоз 881
Игнатенко Е. — Сунженски района Кирова цIераха колхоз 874
Амриева Р.—Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 862
Кугаевских Т. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 862
Безреброва Е. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 862
Амриева Ф.—Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 858
Тройдокало Н. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 852
Санучиева Т. — Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 843
Балакшина Б. — Грозненски района 1 Мая цIераха колхоз 839
Тенкина Н.— Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 837
Пономарева А.— Грозненски района 1 Мая цIераха колхоз 833
Попалькиди М. — Сунженски района Кирова цIераха колхоз 831
Магазейщикова А — Шелковской района Сталина цIераха колхоз 816
Попалькиди Г. — Сунженски района Кирова цIераха колхоз 801
Никитина А. — Наурски района Ленина цIераха колхоз 800
Ланговая М. — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 794
Дорморезова Н. — Сунженски района XX партсъезда цIераха колхоз 790
Гребенченко А. — Сунженски района «Победа» яха колхоз 765
Кучина М. — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 761
Хрыпина М.—Сунженски района XX партсъезда цIераха колхоз 757
Заболотина З. — Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 756
Балакирева Е. — Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 753
Белаш А. — Грозненски района 1 Мая цIераха колхоз 750
Сергей Х. — Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 747
Шевченко А. — Грозненски района 1 Мая цIераха колхоз 746
Фоменко В.—Грозненски района 1 Мая цIераха колхоз 743
Олехина Н. — Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 740
Тамарцева Е. — Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 732
Сергей Н. — Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 732
Рвач М. — Сунженски района XX партсъезда цIераха колхоз 728
Ткачева Г. — Наурски района Калинина цIераха колхоз 727
Зверева А. — Грозненски района 1 Мая цIераха колхоз 725
Траценко Л. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 724
Скакунова А. — Сунженски района XX партсъезда цIераха колхоз 723
Попова В. — Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 722
Гриднева Т. — Шелковской района Сталина цIераха колхоз 722
Бокова М.— Грозненски района «Аргун» яха колхоз 719
Иванова Г.—Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 713
Баранкова Т. — МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 712
Пирогова А. — Наурски района «ЦIе байракх» яха колхоз 707
Недосекова З.— Сунженски района XIX партсъезда цIераха колхоз 705
Григорьева В. — Грозненски района 1 Мая цIераха колхоз 696
Глобенко Р. — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 695
Чуланова Е. — Наурски района «ЦIе байракх» яха колхоз 694
Кулакова Ф. — МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 693
Мищенко Е — Наурски района Ленина цIераха колхоз 689
Зубкова Т. — Наурски района Ленина цIераха колхоз 688
Кудрявцева А.—Наурски района Ленина цIераха колхоз 687
Бычкова А.—Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 678
Беликова А. — Каргалински района «ЦIе ахархо» яха колхоз 676
Компанейцева Н. — МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 669
Тельпук М.—Грозненски района «Аргун» яха колхоз 663
Чередников Н.— МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 655
Печкан М.— Грозненски района «Новый быт» яха колхоз 654
Момерова А. — Наурски района Ленина цIераха колхоз 653
Лихтей М. — Наурски района Калинина цIераха колхоз 648
Нагуманова Г. — Каргалински района «ЦIе ахархо» яха колхоз 647
Шенцева Н. — Наурски района Ленина цIераха колхоз 636
Аксентьева В. — Шелковской района Сталина цIераха колхоз 622
Хаженова В. — Наурски района Ленина цIераха колхоз 621
Хрыкина М. — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 620
Павленко А. — МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 619
Ремезова Е. — Наурски района Ленина цIераха колхоз 617
Куценко О. — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 614
Кулигина З. — Наурски района Ленина цIераха колхоз 609
Жерютина З. — МагIалбика района «Кавказ» яха колхоз 605
Алешечкина К.— Шелковской района Сталина цIераха колхоз 605
Черникова О.—Наурски района Ленина цIераха колхоз 600

1959 шера 1-ча январагара денз 1-ча апрелага кхаччалца хIара Iаттагара 400 килограммал кIезигагIа йоацаш шура яьккха лоаман районашкарча колхозий дояркаш

Тазбаева К. — Курчалоевски района Ленина цIераха колхоз 758
Эдильханова Д.— Курчалоевски района Ленина цIераха колхоз 576
Куцаева Л. — Курчалоевски района Ленина цIераха колхоз 562
Акбулатова А. — Советски района «Октябра 40 шу» яха колхоз 547
Эльсаева С. — Ножай-Юртовски района Калинина цIераха колхоз 535
Юнусова Д. — Курчалоевски района XX партсъезда цIераха колхоз 530
Ваидова Р. — Курчалоевски района XX партсъезда цIераха колхоз 517
Успаева А. — Курчалоевски района XX партсъезда цIераха колхоз 516
Юсупова З. — Курчалоевски района Ленина цIераха колхоз 496
Белалова Э. — Курчалоевски района Ленина цIераха колхоз 483
Мусаева М. — Курчалоевски района «Дружба» яха колхоз 480
Абазаева М. — Веденски района Кирова цIераха колхоз 461
Дашуева Б. — Веденски района «Новая жизнь» яха колхоз 437
Межидова А.— Курчалоевски района «Дружба» яха колхоз 421

1959 шера 1-ча январагара денз 1-ча апрелега кхаччалца хIара Iаттагара 600 килограммал тIех шура яьккха Нохч-ГIалгIай АССР совхозий дояркаш.

Шестак Е. — Ермоловски совхоз 929
Жукова Е — Предгорни совхоз 889
Пшеничная В. — Грозненски совхоз 884
Ахманова Л. — Ермоловски совхоз 878
Усманова Д. — Ермоловски совхоз 815
Томилина О.—Предгорни совхоз 805
Пугачева Ш. — Назрановски совхоз 772
Аушева С.—«Ингушски» совхоз 766
Алиева П.— Назрановски совхоз 761
Тарамова Д. — Ермоловски совхоз 751
Пронина Г.— Предгорни совхоз 746
Игнатенко О. — Шалински совхоз 717
Аристова А. — «Горец» яха совхоз 707
Галаева З.—«Ингушски» совхоз 704
Борисова К. — Горячеисточненски совхоз 691
Дулдаева А. — Гвардейски совхоз 681
Бислиева К. — Джалкински совхоз 679
Скибо Е. — «Горец» яха совхоз 676
Кадиева Т.— «Горец» яха совхоз 671
Гайсаева С. — «Горец» яха совхоз 659
Муталиева Л. — «Ингушски» совхоз 659
Девицкая Р. — № 1 йола Шурий совхоз 651
Еременко Е. — Горячеисточненски совхоз 648
Юсупова Х. — Надтеречни совхоз 643
Мартынова Т.—№ 1 йола Шурий совхоз 642
Арсамурзаева А. — Ермоловски совхоз 640
Сологубова Н. — Грозненски совхоз 622
Султоева З. — Надтеречни совхоз 617
Жукова А. — Предгорни совхоз 608
Рассуханова З. — Горячеисточненски совхоз 608
Мусхаджиева М. — Шалински совхоз 604

ДукхагIа шура яккхара тIехьа къовсам лоаттабу цар

Делкъига детта доахан чулаьхкха яр Ермоловски совхоза 1-ча отделенен шурий-товарни ферме тхо кхаьча ха. Эггара хьалха базе дIачу водача тхох кхийтта екъоча юхьара, лакхо дегI а долаш 30—35 шу даьнна хила мегаш вола Дербишев Ума ферман заведующи волга хайра тхона.

Ше даьчох доккхал ца деш, доккха хьинар долаш, ше везийта ховш саг ва, оал Дербишев Умайна тарарча нахах. База чу хиннача дикача порядко, чухь хьалтеха доахкача дояркаша тIайийца социалистически декхараш тIадолча каьхаташа, лозунгаша, плакаташа, ферман болхлошта селхан еннача дIа-юха телача совхоза цIеча вымпелю бакъдора из.

Шо-шоай доахан группашта юхе хьувзар дояркаш, цхьабараш доахан дийтта а баьннабар.

Юххерча Iаттагара яьккха шура фльагачу Iочу йотташ йоаллача дояркас Шестак Евас аьлар: «Селхан делкъийга аз яьккхачул 3 килограмм кIезигагIа я аз тахан яьккха шура. Сона ховш дар ер-м», аьнна тIа техар цо цхьан сага бехк бе гIерташ санна. ТIехьагIа хайра тхона доярка дийцар сенна доагIаш да — цу дийнахьа доаханна моладаь барда коача хиннадар, хIаьта дика молаш а хиннадацар.

Шестак Ева цу ферме хинна ца Iеш ерригача совхозе а дикагIа йола доярка лоархIаш я. ДиълагIа шу да цо цу ферме доояркал болх бу. Евас леладу доахан къаьстта белгалдоалаш да диза долаш Iангара довларца а шура дукхагIа теларца а. Берригаш цун группаца 16 етт ба, царех хIанз бетташ 12 ба, вожаш дахканза да.

Укх шера хIара фуражни Iаттагара яккха езар планах 2750 килограмм мара йоацача 3500 килограмм шура яккха декхар тIайийцад Шестака. Шеко йоацаш да из декхар кхоачашде цун низ кхоачаргхилар. Из хьахойт цун хьокхамаша. Укх шера хьалхарча кхаь бетта цо хIара фуражни Iаттагара яьккха шура 908 килограмм я, хIаьта март бетта хIара Iаттагара цо яьккхар февраль бетта хинначул 72 килограмм дукхагIа я. Цул совгIа хIара денна шура йоаккхилга лакхлуш а доагIа цун.

Шестакал дукха тIехьаюсаш яц цу фермера доярка Юсупова Марем а. 3150 килограмм шура, хIара фуражни Iаттагара яккхара тIехьа къовсам лоаттабу цо. ДIабахача кхаь бетта хIара фуражни Iаттагара лаьрхIача цо яьккха шура 852 килограмм я, хIаьта март бетта хIара Iаттагара 324 килограмм а яьккхай цо. Из 12 килограмм мара кIезигагIа яц цу бетта Шестака яьккхачул.

Иштта дика хьокхамаш долаш ба цу фермера дояркаш Усманова а, Ахматова а иштта кхыбараш а.

Доахангара дукхагIа шура яккхара боккха лоархIам болаш да доаханна хан-ханахьа гIулакх делга. Из дика кхетадеш а шоай гIулакх дика довзаш а тIайийца декхараш толамца кхоачашде хьинар долаш а ба фермера дояркаш.

С. КОТИЕВ.

Сурта тIа: доярка Юсупова Марем ше доахангара яьккха шура флягачу Iочуйотташ йоал.

Плиева И. сурт.

ТIехьабиса хиннараш хьалха баьннаб

— Миштад шун гIулакхаш? ТIакхетий шура? аьнна хаьттар зоотехника В. Ананченкос.

— Сов доалаш хIама дац, — аьлар массанена хьалхара жоп деннача доярка Солтаналиева Арапата. Цунна дIабIара хьежача хала дацар шийна чIоагIа новкъа а долаш цо из яхилга ха.

Из къамаьл дир цар дIадахача шера гурахьа.

...Арапат ферме болх беш йола 10 шу совгIа ха я. Доахан деттара говзал дика Iомаяьй цо. Фермера кхы дарел дикагIа да ала йиш. йолаш дац цо леладу доахан, хIаьта а ше лелабеча 18 Iаттагара масса хана кхыбарел дукхагIа йоах цо шура. Из де вIаштIехьа доал цун доагIIача тайпара царна доал де ховш из хилар бахьан долаш.

Доккха новкъостал ду Солтаналиевас ферме баьхкача къоначадояркашта царна балха говзал Iомаеш Йоккха терко ю цо цу опыт йоацача къонача доояркай. Арапата беча хьехамга дика ладувгI цар, хIаьта цунах боккха пайда а эц. Иштта тIехьаюсача дояркаех хинна Темирсултанова Малика хIанз ферме дикагIа барех лоархIаш я.

ХIара денаа лакхлуш доагIа цу ферме шура йоаккхилга. Из бакъду укх масало а. Январь бетта яьккхачул 90 килограмм дукхагIа яр цига хIара Iаттагара февраль бетта яьккха шура, хIаьта март бетта яьккхар 100 килограммал дукхагIа а я.

Гудермесски районерча кхыча фермашкарча дояркайчул дикагIа хьокхамаш да хIанз Солтаналиева Арапат болх беш йолча «Гудермесски» совхоза шоллагIча отделенен ферме.

Районни Совета депутат ше хиларца боккха общественни болх а лелабу Солтаналиева Арапата.

Н. ЗАЗДРАВНЫЙ.

Бригадир

(Очерк)

БIАЬСТАН бIайха малх а хьежаш, сигала цхьа морх а йоацаш дийкха ди дар тхо новкъа даьннар. Кизга санна къегача новкъа тха машино чехка тIехьа ютар километраш. Наькъа дехьа а, сехьа а ухкача кхашка бIаьстан балхашта арабаьнна юрта боахамера къахьегамхой а тракторашa а, кхы йола машинаш а яр. Цхьабараша кIоаргача оахамаца кхаш Iаьрждора, вокхар макхашца лаьтта тоадора, цхьабараша удобренеш хьерцар.

Цу сурто бIарг гIозбоахаш, дега боккха тоам беш, тхо гарга гIертар, «Назрановски» совхоза Яндерча отделенен кхашта. Цу отделенен тракторни бригадан стан улл Грознера хьалводаш аьрда оагIорахьа хоза айеннача боса. Цудухьа дика гаьна доллашехь а тхона бIаргаяйра цу стане латта чархаш тIара вагончикаш а царна юхе механизаторашта кхача кийчбе йийзача цIерах уха кIур а. Цигара дIахо кIеззига теIача моттиге лаьтта оахаш йоахкача трактораша ду таташ, хьалхагIа гIийло а тхо гарга мел гIерт чIоагIо а кхухьаш, малхбузехьара мело хьекхача бIаьстан михо тхона духьал кхухьар.

Бригадан стана улув нийсъелча аьрдехьа дIаластача новкъа а яьнна боса, стана юхxе сецар тха машина.

Из яр малх лакхлуш боагIа ха. Стане отделенен управляющи а, юртсовета председатель а, агроном а бар. Салам а денна цар болх даькъала а бийца бIаьсти де деза ча балхех лаьца дикка къамаьлаш даьчул тIехьагIа оаха хаьттар: — Тракторни бригадан бригадир вац укхаза?— аьнна.

—Мишта вац из; болх дIаболабеннача хана денз дийнахьа а бус а укхаза вола саг, — аьнна жоп делар агронома.

— Мичахьа ва из хIанз?—аьнна, аз юха а шийга хаттар дича, — дIа-а го баьккха хьайоагIача трактора тIа ва, — аьлар цо сога.

Кхыча трактористага трактор дIа а енна бригадир стане хьавалца отделенен управляющеца а агрономаца а оаха къамаьл деш, цох лаьца цар дийцар:

Евлоев Сале Махьмад ше Казахстанера цIавенача хана денз укх тракторни бригадан бригадир ва. 1944-ча шера денз ше ваьхача юрта цIаваалца Казахстане баьб Махьмада болх. Цудухьа йоккха опыт я цун балха. Масса а хана цо цига дика болх бар, кхы мел дар доацаш, хьахьокх диазза из Ерригсоюзни юртбоахама выставке дакъа лоацаш хиларо а, шоашта юкъе зIамига дото яр а йолаш, 4 медаль яларо а, эрий даьдача лаьтташ тIа болх барах цунна медаль яларо а. Иштта дика бу Махьмада хIанз ше бригадир волча тракторни бригаде а болх. 1958 шу чакхдаьча денз Махьмада дага даьлар укх бIаьстан балхаш ханнахьа а дика дIадоладалийтара тракторашии юртбоахама машинаши е еза ремонт а яь кийчъелга. Хьинаре къахьегарца Iай кхоачаш а дир ший Даьхен виззача патриото из шийна дага даьллар. БIаьсти йоалача хана, дика ремонт а яь кийчйир бригадо ерригa а машинаш. Из да районе эггара хьалха бIаьстан балхашка биззача кхоачамаца бригада араяла торо хилара бахьан.

Из къамаьл деш тхо долча хана, трактор шийцарча новкъостага дIа а енна, стане хьавена тхога моаршал а хаьтта, нокъзаро сецар юкъерча дегIара, жогIара ши бIарг а болаш, цIена яьша модж а йолаш вола къона саг. Мозоташа дизача баркъаша а дикача сагага массаза а хулача доккхача сабаро а балха сага хозал лу Махьмада. Массаза а болх дика барал совгIа, корта бохоча малара, кхы мел долча воча хIамашта юстара хиларца, дих бер а долаш болча дезала бизза теркам беш хиларца шийна гонахьарчарна хьокхам тел цо. Цу массадолча гIулакхаша хьахьокх Махьмада болх а вахар а коммунистически хьисапе хилар. Ше школе 7 шера мара ца дешарах, дIахо йодача хана сайранна школе деша лаьрхIад цо. Массаза а болх бар, ший Даьхенна цу балхаца совгIаташ телар Махьмада вахара керттера гIулакх дале а, дезала вахара гIулакх а ледара дитац цу. IодогIа мара ца дезаш кийчдаь латт цун керда стандартни цIа. Бакъда, бIаьстан болх сиха хиларах цIа тIехьа теттад Махьмада.

Махьмада къамаьл лоаца ду, ше оалаш дола дош сабаре а хаьдда а оал. Шийга даьча хаттара жоп луш, чIоагIа безаме гIийло вела къеж из.

— Болх мишта лел Махьмад? — аьнна шийга хаьттача цо йоах:

— «БIаьстан цхьан дено шу кхоаб»—оалаш ма дий вай. Из дага а долаш болх бе гIерт тхо а. Партен XXI-ча съезда сийна социалистически яхье а даьнна бIаьсти тIаялехьа трактораштa а кхыча машинашта а дика ремонт йир, сменаш кийчйир, кхы мел эшача хIаман кхоачам бир. Цу гIулакхо тхога торо хилийтар кхашка ший ханнахьа арадовла. ХIанз шоана гучча бесса дийнахьа а бус а ца соцаш болх бу трактораша. Тха бригаде хIаранеца шишша тракторист а цхьацца машинист а волаш 3 кагирхой звено я. ХIара звенона хов ший бе безача балха планаш. Балха ше-ше дикагIча котслонца бIарга йойта гIерташ шоашта юкъе социалистически яхь лелаю звенонша. Болх дIаболабеннача хана денз цхьа ди дац сменаша шоай план тIехкхоачаш ца еш. Цо тешам лу тхона геттара лоацача хана лаьтта аьха доаккхаргхиларах.

Тха техника цох даккха йиш яр дизза хьадоаккхаргдолчарна бе йоалл. Хьажал, дIа дехьа лаьтта оахаш йоаллача трактора тIа вагIа Хамхоев Габо, юртсовета депутат ва. ХIара сменах ший норма 110—120 процент кхоачашъю цо. Цунна дехьа йоаллача «ДТ-54» яхача трактора тIа вагIача комсомольца Ганиев Азамат-Гире сменах 6,2 гектар лаьтта аха дезача 7—8 гектар 22—25 см. кIоаргал а долаш оахам ду.

Царна дика хов ер партен XXI-ча съездо оттаяьча йоккхача семилеткан хьалхара бIаьсти йолга. Из харо низ дукхагIа лу, балха дукхало а хана кIезигало а кIеззига шек валийтача а кулгаша хьинаре болх бара хала декхараш кхоачашдайт.

— Оахам даь даьлча шоай де деза балхаш хой шоана? — аьнна шийга хаьттача, Махьмада йоах:

— Дика хов. Лаьтта дика кийч а даь ялат дIаде деза тха. ХьажкIийи гидуаргийи, кхы дIае мел езача хIамай фу масса а оагIонгахьара кийчдаь а кхоачам болаш а да. Доккхий декхараш тIайийцад звеноша. ХIара звенос 60 гектара тIа квадратно-гнездовой хьисапе хьажкIаш дIае а, хIаьта планах цхьан гектара тIара 45 центнер фуалъяьха хьажкIаш яха езача 50 центнер яха а, гидуаргаш планах 12 центнер яха езача 14 центнер яха а дош деннад.

Уж а кхы а укх бIаьсти тхоашта хьалхашка латта декхараш а дизза кхоачаш а деш, 1-гIа Май оахоша дездергхиларах тхо дика тешаш да. Юхадувла цу хана, шоашта гургда шоана из бакъхилар,—йоах Махьмада безаме вела а къежаш, ший къамаьл чакхдоалаш.

Цунна а, вокхарна а доккха баркал а аьнна, цар болх даькъала а бийца, сарахьо тхо цIенгахьа дийрзача, тха машина гаьна мел йоалл гIел а луш, тIехьара хьахозар цига оаха мел яьккхача хана ца соцаш болх баьча тракторий таташ.

М. ХАШАГУЛЬГОВ.

Дика кийчъю комсаш

БIайхача малхои бIаьстан михои чехка докъадир лаьтта. Машинаш лелача наькъа тIа дом ийккхар. Ачхой-Мартанерча «Новосельский» яхача совхоза шоллагIча отделенен бригадаш болх бе бокъонца кийчъенна яр. Цар комсаш тIа йолча лаьттан тIара тIоадал дIаяларга хьежаш массехк ди даьккхар. Юххера комсаш лаьтта кIалхара хьалъяха мегаргйола ди тIакхаьчар. ХьалхагIа денз кийча хиннача бригадаша шо-шоай моттигаш — комсий кхаш дIалаьцар.

Лоацаца хана 160 гектар лаьтта кIалхара комсаш хьалтIа яха езар. Из бIаьстан балхашка араяьннача бригадашта хьалхарча даькъе хьалхашка латта керттера декхар дар. Мая сийна социалистически яхье баьннача болхлоша, из болх беррига низ тIа а бахийта агротехнически дикагIа йолча хана йистебаьккхар.

Дукха хьокхий дагIа комсий кхашка, йокъаеннача хьунах тара да уж. Юххера хьежача бIаргагу цу хьокхех теха аьшка саьрг. Из саьрг техаб комсаш хьаллаца. Гурахьа цу саьргаша хьалкхоабаш латтаргья дика лата комсаш. Уж хьокхий дIадогIаш, Iалаьмате дика къахьег Сардалов ИсмаIала, цо хIара денна балха норма 200 процент кхоачашъю.

ХIанз укх сахьате комсий кхашка беш бола болх комсаш саьрга тIа дIатIаехкари, шпалера нийсъяри, комсех доахка сов гайдолгаш дIадахари ба, цу балхаш тIа дика къахьег, бIаьстан балхашка арабаьлча денз цаI-ахи, шиъм балха норма кхоачашъеча Дошуева Хадижатеи, Сальмурзаева Iабидатеи, Эдаева Зуласи, Сулейманова Зайбалласи.

Ше армера цIавеча, со комсий беша вахийта болх бе аьнна, дехар дир Шупиковс. Цун дехар кхоачашдир. Ше балха веча денз дикача балхаца гучаваьлар из. Хьокхий дIадогIаш цо дийнахьа ши балха норма кхоачашъю.

Отделенерча комсаш лелаераша Мая сийна тIайийца социалистически декхар да, комсашца бIаьсти бе мел беза болх апрель бетта 25-ча дийнахьа йистебоаккхилга. Из декхар кхоачашде мел эша хьинари, низи, торои йолаш ба болхлой.

О. БУЗУРТАНОВ.

Доазол дехьара

Дунен халкъашта юкъера гIулакхаш тIемаца къестаделга дIадаккха

Паччахьалкхенашта юкъера гIулакхаш тIемаца къестаделга дIадаккха йиш хилара хьакъехьа Iалаьмате боккхача лоархIамера положенеш белгалъяьй ССКП XXI-гIча съезде Н. С. Хрущевс яьча доклада тIа а съезда резолюце тIа а. Марксизма-ленинизма теори творчески дегIаярах а вай вахарца хинначеи хулаш латтачеи хувцамех а йоахк уж положенеш.

Вахаро бокъонца бакъъяь хьахьекхай адамий общество дегIайоагIача хIанзарча хана тIемаш доацаш адамаш даха йиш хиларах йола ССКП XX съездо яь вывод. Машара низаш хIанз дегIадаьхкад, хIьта агрессени тIемийи низаш мелденнад. Иштта дIагIоргда из дIахо а. ВорхI шера план кхоачашъяьчул тIехьагIа Iалаьмате чIоагIлургба Советски Союза низ, дIахо а чIоагIлуш дIагIоргба еррига социалистически лагера низ. Цунца, дIахо йодача хана а империализма колониальни система йохар бахьан долаш шерлургья, «машара зона».

Цу хьалашка дунен халкъашта хьалхашка тIемагахьа бараш дуьхьалара машаргахьа барий низ тIакхетарца доккхий хувцамаш хургда. ТIаккха, социалистически лагера низий гIонца, машар безаш долча халкъашта могаргда империалистически мехкашкара тIом хьоабе гIерта гIозараш керда тIемаш хьоадергдоацаш юхадаха. Адамашта юкъе дунен тIом хургбоацаш дIабаккха йиш хургья.

ССКП XXI-гIча съезде хьакхайкаяь из теоретически вывод Iалаьмате боккха практически исторически лоархIам болаш я. Цо кийчбу машар бахьан долаш къовсам лоаттабеш бола нах, шоаш лаьца никъ нийса хиларах бола цар тешам чIоагIбу, дукха къахьегамхой машара байракха кIал кхотабу.

Империализм йолча хана тIемаш ца хилча йиш яц яха дош къоастадеча хана марксизмо-ленинизмо хьехам ийбаьб вIаший яхьаш йолча пачча-хьалкхенашта юкъе довнаши тIемаши империализмо ше хьалхьедеш хиларах. Империализм дийна мел йолча хана тIемаш дIадаргдац. Империализма экономически лардагара хьахьувш да тIемаш. «Империализми цо хьалхьедеш дола тIемаши ца ховш хула хIама а доацаш, финансови капиталага доал даха йолча капитализманна хиланза баргбоаца кхача ба» (В. И. Ленин. Соч., т. 21, оагIув 199).

Империализм йолча хана капиталистически мехкашта юкъе тIемаш хилара дола бахьанаш кIезигагIа ца хиларал совгIа, дукхагIа хул, хIана аьлча капиталистически мехкаш цхьан боарамах доацаш, цIаьхха дегIаухаш дола закон цар доландаь. Из марксизма-ленинизма хьехам арабаьлар империализма системо деррига дуне чулоацаш хиннача хана, тIом хьашт боацаш дола общественнии политическии низаш эсала а, кхоачам хиллал вIашагIкхетанза а, из бахьан долаш империализм тIом ца хьоабайташ соцае могаргдоацаш а хиннача хана. Аьалхареи шоллагIеи дунен тIемаш, хьалха дIадахача шерашка хинна кхы мел дола тIемаш ца диннача а, уж юхатоххал низ халкъий боацача хьалашка хилар.

Кхыча тайпара эттар гIулакх, машар чIоагIбеш дола законаш шийца а долаш йола социалистически мехкий низ бола лагерь дунен чу хьахинначул тIехьагIа. ХIанзара тIемаш духхьал империалистически мехкашкарча экономически гIулакхех хьахулаш дац. Из дош къоастадара боккха лоархIам болаш да дерригача дунен тIара машара а тIема а экономически, классови, политически низаш дукхагI-кIезигагI хилар а, хIаьта иштта тIема духьала болча наьха барти сакхетами чIоагIагIа хилар а.

ХIанз дерригача дунен тIа дукхагIа низаш машаргахьа да е тIемагахьа да? Машара низашка юхатохалургбий тIом?

Агрессивни империалистически гIозарашта духьала латт керттера машара низ ба Советски Союзи Китайски Халкъа Республикеи керте латташ йола социалистически лагерь. ХIанз социалистически мехкашка бах цхьа миллиард саг гаргга нах. Дерригача дунен тIарча территорех 25 процент дIалоац социалистически паччахьалкхенаша, дунен тIарча промышленни производствос арахецача еррига продукцех кхоалагIа дакъа арахец цар. Шерагара шу массаза доала лакхлу социалистически мехкий промышленни производство. Масала, 1937 шерца нийсйича 1958 шера пхезза дукхагIа хилар из. Социалистически мехкий халкъа боахама планашка Iалаьмате сиха дегIайоалае увттаю цар экономика. ВорхI шера йола СССР план кхоачаш а тIехкхоачаш а йича, халкъа демократен мехкий экономика дегIа а йоалайича, 1965 шера дерригача дунен тIа йоаккхачун ахнел совгIа продукци йоаккхаргья дунен социалистически системо.

Дунен социалистически система дегIаярах йолча цу цифраша хьахьокх, Iалаьмате доккхий низаш цо чулоацаш хилар а дунен халкъашта юкъера событеш дегIаяхкара цо мелла доккха гIо ду а. Бакъда, дукхал хьахьокхаш йола цифраш социалистически система дикалца дегIайоагIаш хиларах къаьста хила йиш яц. Цхьа барт болаш, йохаргйоаца лагерь я социалистически паччахьалкхенаш. Цар вIаший бувзам болаш а дагайоалаш а лелабу производственни къахьегам, капиталистически мехкаш цIаккха а машар хургбоацаш вIашдухьаленаш еш къувсаш латтача хана. Цхьацца дола социалистически мехкаш дегIадахкарга хьежжа кхоталу еррига дунен социалистически система. Социалистически мехкий йоккхий торонаш я шоай производственнии оедалийи кхоачамех пайда дикагIа эцара, хIаьта капиталистически мехкех моллагIа а цаI дегIабеча царна юкъе къовсам отт, вIашии юкъе довнаш доал, и. кх. дI.

Цу хьалашка социалистически система мехкаш экономически дегIадахкар къаьстта боккха лоархIам болаш да. СССР-е ворхI шера план кхоачашъяь яьлча вай мехкара промышленни потенциал дегIайоагIаргья, XXI-гIча съезде новкъоста Н. С. Хрущевс яьххача тайпара; цои дерригача социалистически мехкий экономически потенциал дегIаярои цхьана дунен тIара машара низаш дикка совдоахилга Iалащдергда. Цу тайпара, кхы а дукхагIа аьттув болаш дола керда гIулакхаш гучадоал тIом юхатохара, дунен тIа машар Iалашоара».

Машар безаш долча мехкашта пайданагIа йолча оагIонгахьа дунен тIара низаш хувцадалар, кхыметтел империалистически гIозараш а тахан из бакъ ца дича ца доалаш, селла дика гуш да. Масала, дукха ха йоаццаш воккха американски финансист волча Экклса укх тайпара мукIарло деш къамаьл дир: «Вайна пайдана долча оагIонгахьа хувцаденнадац дунен тIара низаш... Мукъача дуненнеи (малхбузехьа иштта оал капиталистически мехкех — В. Е.) коммунистически дуненнеи юкъе машар ца хилча баргбоацилга бокъонца ховш хила деза». Из тайпа мукIарло каст-каста де даьннад хIанз, хIьта цо хьахьокх машара низаш дегIадаьхкалгеи тIема низел кот уж долгеи.

Цхьабакъда, машар безаш йолча пачча-хьалкхенийи халкъийи материальни низаш хилар кхоачамбац керда тIемаш ца хилийтара. Цу гIулакха боккха лоархIам болаш да сакхетаме наха болх бар.

Хьалха латташ а прогрессивни а хинна нах хьалха а хиннаб империалистически тIемашта духьала. Цхьабакъда, цар низ кхаьчабац уж юхатоха. ТIом хьашт боацаш а цунна духьала а хинна низаш дика вIашагIкхетанза хиннад хIанзалца, хIаьта тIом хьеберий уилаш кхоачам ца хилийтара де хIама долаш а хиннабац.

Хьалхара дунен тIом хилале хьалхагIа дунен халкъашта юкъерча пролетариата — тIема кхерама духьала къовсам лоаттабеш хиннача керттерча низа, — барт тиипачa балхаца бохабаьбар шоллагIча интернационала лидераша. ШоллагIа дунен тIом хилале хьалхагIа, Советски Союз — цаI мара йоаца машар дукхабеза политика лелаяь паччахьалкхе, — фашистски агрессорашта духьал йиннача хана, капиталистически паччахьалкхенаша гадоахар агрессорий, хIаьта аьттехьара социалисташ болхлой барт эгIа а баь, болхлой болам бохабе гIертар.

ХIанз овлангара денз хувцаденнад гIулакх. Дукхалга а дикалга а диллача дикка дегIаенаи капиталистически мехкашкара болхлой класс. Дукхача капиталистически мехкашкара болхлои класс бахача нахах дукхагIа дола дакъа а хиннад, хIанз правительствон политиканна шин низ тIабахьа йиш йолаш а я.

«Дерригача дунен тIарча болхлой класса низ латт из барт болаш, цхьоагIо йолаш, дунен халкъашта юкъе пролетарски солидарность йолаш хиларах, — йоахар новкъоста Н. С. Хрущевс. — ХIанз дунен халкъашта юкъерча болхлой болама бIубеннаб дегIабоагIаш а чIоагIлуш а латтача боккхача низах, — таьдал болхлой классаи къахьегача нахаи карадахача социалистически мехкий низ болча лагерах».

ШоллагIа дунен тIом хинначул тIехьагIа нах дукхагIа юкъе а эзао цхьоагIо йолашагIа а хиннай капиталистически мехкашкара коммунистически болхлойи партеш. 33 миллион совгIа саг чу а лоацаш 83 мехка йолаш я уж хIанз. Шоай халкъий хьашташ бахьан долаш машара тIехьа чIоагIагIа къовсам лоаттабу коммунистически болхлойи партеша.

Цхьабакъда, болхлой класси цун хьалха латта авангарди хинна цац керда тIом хьарах болча кхерама духьала капиталистически мехкашка къовсам лоаттабеш. Пролетариатаца цхьана цунна духьала къовсам лоаттабу ахархоша, интеллигенцех дукхагIа болча наха, буржуазех цхьаболча наха. Дуккха миллионаш долча машаргахьарча эскара юкъедоагIа цу тайпара колониальни Iазапах мукъадаьнна Азени Африкани халкъаш а. Дунен халкъашта юкъе шерра «машара зона» хьахиннай, Европера а Азера а машар безаш йола социалистически социалистически йоацеи паччахьалкхенаш чу а лоацаш. Цу зоно чулоац цаIи ахи миллиард саг гаргга нах бахаш дола доккха дуне, вешта аьлча укх дунен тIа мел бахача нахах дукхагIа барш.

Ала дезаш да тIом гоама болаш а машар безаш а болча наьха из Iалаьмате йоккха лагерь хIара шера сомлуш хилар. ХIара шера керда-керда халкъаш мукъадувлаш латт колониальни Iазапах. Из да капитализма зона зIамиглуш а машара зона шерлуш а латт яхилга.

СССР халкъа боахам дегIабара ворхI шера йола план кхоачашъяро, Китайски Халкъа Республикеи вокх социалистически паччахьалкхенаш-кеи социализм котъяларо, капиталистически мехкашка машара тIехьарча наьха болам алсамбаларо, колонешкарчеи доала кIал латтачеи мехкашкарча халкъаша лоаттабеча мукъален къовсама толамаша машар безаш долча халкъашка йиш хулийт тIом хьсабе гIерташ дола империалистически гIозараш юхатоха. Империалисташ хьакъал долашагIа е дикагIа хиларах дац из, из да цар низ эшабалари машареча лагера низ цIаккха а ца хиннача тайпара чIоагIбалари. XXI-гIча съезде новкъоста Н. С. Хрущевс яьххача тайпара, «дунен тIа капитализм йолаш моттиг хуле а, дунен тIа массанахьа а социализм кот а ялалехьа, дунен халкъашта юкъе тIом ца хьаита йиш хургья».

ХIаьта а Коммунистически партес хьех СССР къахьегамхошта агрессорашта хьалхашка ледарло а ма е, дог кIаьда а ма хила, фииле йолаш а хила, яхаш. ХIанз латташ долча хьалашка тIема кхерам дIабаланза ба. ССКП XXI-гIча съезда резолюце тIа йоах, «империализмо тIом хьоабара кхерам болаш а ба тIема кхерама лоархIам ца беш хила а мегаргдац». ТIом хиларах бола керттера кхерам ба хIанз а дуненна доал де гIерташ йолча США-н капиталистически монополей никъ дIахьош йолча американски империализмагахьара. Американ ВIашагIкхийттача Штаташкареи, Малхбузехьарча Германереи, Къилбаседа - атлантически блока юкъе долча кхыча мехкашкареи доал ду гIозараш хIанз а герз Iоадеш да, дунен халкъашта юкъера проблемаш машарца къоастае тигац, дунен тIарча таип-тайпарча районашка моастагIал юкъе а дехкаш тIемаш дайт. Цу хьалашка машар безаш долча мехкии фииле хилар, тIом хьоабе гIерташ дола империалистически гIозараш юхатоха даим уж кийча хилар — дерригача халкъий лоархIамегIа дола декхар да.

Ала дезаш да, из декхар кхоачашдар духьа машар безаш дола низаш опыт Iомаеш хилар. ТIеххьарча шерашка Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа, Тихи океане тIема цIераш йоае мегад царна. Цунца бокъонца дIахьекхар тIом хьоабе гIерташ бола империалисташ юхатоха йиш йолга.

Цхьа шуи ах шуи хьалхагIа Москве хиннача коммунистически болхлойи партей совещане Машара манифест тIаийцар, укх тIахьехамца: «ТIом хилара, оалара, хIалак хилара кхерамах мукъадоаккхаргда вай дуне!» Вай мохки, вож социалистически паччахьалкхенаши, дунен тIа машар безаш мел дола низаши из декхар кхоачашдергдолча оагIорахьа дегIадоагIаш латт.

В. ЕГОРОВ,
исторически Iилмай кандидат.

Хургбола музыканташ

Дика йоакхо ю вай советски мехка берий. Кагий доллашехьа а дешарца шоаех йоалла говзал гучаяккха а из лакхъе а царна торо луш йола дукха школаш я вай мехка.

Царех я Грознера № 1 йола берий музыкальни школа. ВорхI шу даьлча денз бераш деша дIаэц цига. ВорхI класс яьккхараш музыкальни училище деша болх.

Школе ялх музыкальни отделени я: фортепиано, чIондарг, виолончель, баян, аккордеон, духовой а кхыйола а инструменташ Iомаеш. ЦхьоалагIча классера денз ноташ Iомаю берашта.

Дукха да школе тамашийна дика говзалаш йолаш эрсий, гIалгIай, нохчий кхыча къамах дола бераши йиIигаши.

Шоай низаца кхо концерт оттадаь кагийча музыканташа укх шера филармоне зала чу. 19-ча апреле кхы а концерт дала кийчлуш ба уж Грозне.

Чайковске произведенеши эрсий халкъа ашараши дикагIа Iомаяьрий хиннача конкурсе дукха ба совгIата ноташи книжкаши денна дешархой. Школе бовзаши дика дешарца дукха безаши ба скрипка Iомаеш бола 7-гIча классера Ведзижеви 6-гIча классера Албогачиеви, баян Iомабеш вола Татаеви.

Дисциплина йолаш а дика дешаш а уж хиларо хьагойт бокъонца, говзалах бизза бола музыканташ царех хургхилар.

Д. АМАРАЛИЕВ.

Хьайбаш леладерий библиотечка

Нохч-ГIалгIай книжни издательствос кепа а теха арахийцай «ДукхагIа дарегIа дулх» яхаш цIи а йолаш «Хьайбаш леладерий библиотечка». Пакета чу хьаиоаш леладара гIулакхаш дувцаш дола 8 брошюра доалл.

Брошюраша дувц Нохч-ГIалгIай АССР-а хьайбаш леладерий дикагIа йолча опытех лаьца. Брошюрай авторащ ба— республикан юрта боахама дикагIа бола болхлой а, Нохч-ГIалгIай АССР-а юрта боахама Министерствон специалисташ а.

Нохч-ГIалгIай АССР-а юрта боахама Министерствон керттерча зоотехника Н. В. Пляскина дувц дулх дукхагIа даккхара а цунга дIабода мах лохоара а, гIулакхаш Шелковской районерча Сталина цIерахча колхоза кроликий ферман заведующе А. Овчаровс вай республике кроликаш лелаярах дувц. Юрта боахама министерствон — болхлочо Б. Н. Романенкос ший брошюра тIа вай республикера социалистически яхье хьалха латтараш бовзийт. Доахан чуоттадаь а арахьа доажадеш а дорстадара зоотехника хьехама лаьрхIа да Министерствон старши зоотехника А. С. Пинчука брошюра.

Хьайбаш леладерий керда библиотечка дуккхача тиражах арахийцай.

Ю. ОЛЬГИН.

КУРСЕХ ПАЙДА БАЬННАБ

Нохч-ГIалгIай совнархоза мехкдаьтта чакхдоахача Управленен учебно - курсовой комбинате болх юкъах ца биташ 4 бетта дийша баьннаб мехкдаьтта чакхдоахача заводашкара прибористаши контрольно-измерительни приборий монтераши — верригаш 30 саг. Говзача прибористех тарра, цига шоай квалификаци лакхйир 10 класс чакхъяьккхачул тIехьагIа балха баьхкача кагирхоша а.

Курсашка дийшача болхлой къахьегама овсарал дикка лакхъеннай.

И. СЕНЧЕНКО.

Дешархой къахьегама бригада вIашагIъеллай

Школаннеи вахараи юкъера бувзам чIоагIбара йола партен решенеш кхоачашъяра укх шера февраль бетта дешархой производственни бригада вIашагIъеллай Наурски юкъерча школе. Цу бригаде ва 7—10 классашкара 70 дешархо. Бригаданна кулгалдеш ва 9-ча «Б» классера дешархо Орлов Владимир. Йиъ звено яьй бригадах, харжа а хержа болх бе йолаеннай хьехархоехи, общественни организацей викалехи, дешархоехи латта бригадан совет.

Калинина цIерахча колхозе болх бергба дешархоша. Цар 120 гектара тIа фуна лаьрхIа йола хьажкIаш лелаергья, 25 гектара тIа баьца дараш дIадуврrда, 3 гектара тIа комсашта гIулакх дергда, 13 гектара тIа сомий беш дIа а егIа, дегIайоалаергья.

Дешархошта юкъе механизатораш а кхыбола юрта боахама специалисташ а ба. 13 гектара тIа 1000 Iажи кхори дIабегIа а баьнна, хIанз хьажкIаш дIае лаьтташ кийчдеш ба дешархой. 400 тонн кхо диллад кхашка, дуллаш латт кхы а. Дика къахьегарца белгалбаьннаб Козырев Владимир, Демчук Людмила, Павлова Раиса, Дорошенко Николай, Тарапата Надежда, иштта кхыбараш. Цар моллагIча балха нормаш массаза а тIеххоачашъю.

Цул совгIа, кхыдола балхаш а ду дешархоша. Масала, хIанз жа дахкача хана цхьацца балхаш деш чабанашта новкъостал ду цар.

Школе кроликий ферма юлларгья. Дешархоша клеткаш яьй, кастта фу доладе кроликаш эцаргья.

ЧIоагIа лоархIаме да школан балхацара бувзам хьехархошта а, дешархошта а, колхоза а пайдане хилар. ХIанз йизза бокъо йолаш колхоза членаш да тхо а. Колхозера гIулакхаш мишта латт хов тхона массаза а.

Наурски юкъерча школан коллективо дизза дакъа лоацаргда семилеткан хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра латтача къовсаме.

А. ГУЖВА.
Наурски юкъерча школан къахьегама хьехархо.

Къамаьл ду ГРОЗНЕРА...

Передачай программа

16-ча апреле: 7 с. 20 м. — «Гимнастика производстве» яха передача (эрсий меттала), 8 с. 20 м. — «гектара тIера 1017 центнер хьажкIий сийна доакъар» яха беседа (нохчий меттала); 8 с. 35 м. — «Сердало» газета обзор, 8 с. 50 м. — хоамаши, объявленеши; 9 с. — Къилбаседа-ХIирий музыкан концерт.

17 с. — Юрта боахама болхлошта йола передача (эрсий меттала); 17 с. 20 м. —«Лакхара хьийкъа ялат кхедара къовсаме» яха передача (гIалгIай меттала), 17 с. 35 м. — нохч-гIалгIай иллейи ашарийи концерт. 18 с. — керда хоамаш (эрсий меттала), 18 с. 15 м. — «Йовзаш йолча талгIенех» яха бегий журнал (эрсий меттала), 18 с. 40 м.— «ВорхI шера плане оаха лаьца дакъа» яха ПТК-ра передача (нохчий меттала), 19 с. 30 м. — керда хоамаш (нохчийи, гIалгIайи меттала).

17-ча апреле: 7 с. 20 м. — «Грозненский рабочий» газета обзор (эрсий меттала), 8 с. 20 м. — «Ленинан некъ» газета обзор, 8 с. 35 м. — «Коммунистически хьисапе болх а бе, даха а даха» яха передача (гIалгIай меттала), 8 с. 50 м. — хоамаши объявленеши, 9 с. — Кавказа халкъий музыкан концерт. 17 с. — Химе хьакъехьа беседа (эрсий меттала), 17 с. 20 м. — «Къоначa хьажкIаш лелаерхошта тIачIоагIъяьча участке» яха передача (гIалгIай меттала), 17 с. 35 м. — парте а Даьй мехка а хьакъехьа долча иллейи ашарийи концерт, 18 с. — пионераштеи школьникаштеи передача (эрсий меттала), 18 с. 20 м. — керда хоамаш (эрсий меттала), 18 с. 40 м.— «Бахархошта дарегI а чам болаш а кхача лоаттабергба вай» яха передача нохчий меттала), 19 с. 30 м. — керда хоамаш(нохчийи гIалгIайи меттала).

18-ча апреле: 7 с. 20 м. — «Грозненский рабочий» газета обзор (эрсий меттала), 8 с. 20 м. — пионераштеи школьникаштеи передача (нохчий меттала), 8 с. 35 м. — Май сийна тIаийца декхараш кхоачашду (гIалгIай меттала), 8 с. 50 м. — хоамаши объявленеши, 9 с.— нохчийи гIалгIайи иллейи ашарийи концерт, 17 с. — керда хоамаш (эрсий меттала), 17 с. 20 м. — «кхалнаха дола журнал» яха передача (гIалгIай меттала), 17 с. 35 м. — нохчийи гIалгIайи иллейи ашарийи концерт, 18 с. — «Кхоачалургбоаца хьаст» яхача спектаклен Лермонтова цIерахча театра монтаж, 18 с. 40 м. — литературни передача (нохчий меттала), 19 с. 30 м. — керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи меттала).

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

Тахан кинотеатрашка

«Челюскинций» цIерахча кинотеатре
Йоккхача зала чу — **«Фатима».**
Долалу 8, 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.
ЗIамига зал № 1 — **«Фатима».** Долалу — 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.
ЗIамига зал № 2 — **«Фатима».** Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.
ЗIамига зал № 3 — **«Фатима».** Долалу 8.15, 10.15, 1.15, 3.15, 5.15, 8.15, 10.15.

«Родина» яхача кинотеатре
Iан зал — **«1-ча ранга капитан».** Долалу 8.30, 10.25, 12.20, 2.15, 4.10, 6.05, 8, 9.50.
Ахкан зал — **«Тем бола тайга»** — Долалу 7.15, 9.

Паччахьалкхен чухьара кхадж бувлаш йола 3 процент дола заем

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Кхажамаш даьхад заема ерригача шийтта разрядах серейи облигацейи укх номераша.

Серен №№	Облигацен №№	Кхажа сомашцара боарам	Серен №№	Облигацен №№	Кхажа сомашцара боарам	Серен №№	Облигацен №№	Кхажа сомашцара боарам
000498	1—50	1.000	039261	16*)	5.000	071507	27*)	5.000
000935	1—50	400	039745	16*)	10.000	072765	1—50	400
001282	1—50	400	039752	20*)	5.000	074080	21*)	5.000
001290	49*)	5.000	040668	23*)	5.000	074450	1—50	400
002035	32*)	5.000	040687	33*)	25.000	075903	15*)	5.000
003165	10*)	10.000	041082	1—50	1.000	076088	19*)	10.000
003303	41*)	10.000	042536	49*)	50.000	077112	28*)	5.000
003831	31*)	5.000	042803	1—50	400	077664	10*)	5.000
004134	1—50	1.000	043101	18*)	5.000	077705	1—50	400
004348	39*)	10.000	043176	1—50	400	077866	1—50	400
004695	07*)	5.000	043353	15*)	5.000	077994	28*)	5.000
005355	1—50	400	043824	48*)	25.000	078140	34*)	5.000
005755	1—50	400	043896	22*)	5.000	078585	1—50	1.000
006611	1—50	400	044318	47*)	5.000	078926	29*)	5.000
006835	05*)	5.000	044358	1—50	400	080056	09*)	5.000
007230	43*)	10.000	044744	1—50	400	080676	1—50	400
008366	38*)	5.000	045047	36*)	5.000	080730	12*)	5.000
008399	16*)	10.000	045746	34*)	5.000	081105	35*)	10.000
008701	10*)	25.000	046780	21*)	10.000	081159	1—50	400
011941	21*)	5.000	047632	1—50	400	081170	1—50	400
011966	38*)	5.000	047926	24*)	5.000	081666	1—50	400
016411	45*)	5.000	049708	49*)	5.000	082678	23*)	5.000
017244	1—50	400	050908	1—50	400	083520	1—50	400
018371	1—50	400	051401	07*)	10.000	083548	41*)	10.000
018485	45*)	5.000	051711	19*)	5.000	083693	1—50	1.000
018696	06*)	10.000	052092	25*)	5.000	084754	1—50	400
019535	1—50	1.000	052139	03*)	10.000	084924	1—50	400
020712	32*)	5.000	053096	42*)	5.000	085296	1—50	1.000
020777	1—50	400	053122	1—50	1.000	086741	26*)	5.000
021272	1—50	400	055678	31*)	5.000	087958	1—50	400
021492	47*)	5.000	056460	01*)	5.000	088019	1—50	1.000
023161	09*)	5.000	056517	47*)	5.000	088416	15*)	5.000
023843	42*)	5.000	056625	20*)	5.000	089282	16*)	5.000
023961	1—50	400	057200	28*)	10.000	089956	03*)	5.000
024565	43*)	5.000	057442	1—50	1.000	089960	24*)	10.000
024752	27*)	5.000	058446	28*)	5.000	090338	10*)	10.000
025765	1—50	400	058605	1—50	400	090672	35*)	5.000
025897	1—50	400	059056	25*)	10.000	090906	04*)	10.000
026248	18*)	5.000	059780	50*)	5.000	091040	46*)	25.000
026434	09*)	5.000	059937	1—50	400	091845	35*)	10.000
029307	35*)	5.000	061550	47*)	5.000	091852	03*)	5.000
029446	1—50	1.000	062896	02*)	5.000	091876	23*)	5.000
029530	04*)	5.000	063386	15*)	5.000	094397	03*)	5.000
030186	38*)	10.000	064194	1—50	400	094583	26*)	5.000
030376	13*)	5.000	064815	14*)	5.000	095079	25*)	5.000
031147	1—50	1.000	064860	43*)	5.000	095289	37*)	10.000
031197	1—50	400	065294	05*)	50.000	096214	28*)	10.000
031520	47*)	5.000	065445	1—50	400	096263	1—50	1.000
031951	40*)	5.000	065974	1—50	400	096385	1—50	400
032220	15*)	10.000	068244	44*)	5.000	096890	1—50	400
032235	1—50	400	068748	06*)	25.000	096913	1—50	400
033301	32*)	5.000	068823	22*)	10.000	097474	1—50	400
034120	19*)	5.000	068862	10*)	10.000	098091	42*)	5.000
034183	21*)	5.000	069286	17*)	5.000	098385	1—50	400
035577	30*)	5.000	070350	1—50	1.000	098811	03*)	5.000
035806	1—50	400	070476	42*)	5.000	099041	38*)	5.000
037476	1—50	400	070621	48*)	5.000			

*) Цу серен вокх юхейисача 49 номера 400 сома кхадж бенаб.

Таблица тIа белгалдаьд ткъаь туман облигацешта дена кхажамаш.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Гострудсберкассайи Госкредитеи Управлени.

Бахача наха кходаь ахча—коммунизм хьалъярга

ССКП XX-гIча съезда а цул тIехьагIа хиннача пленумий а решенеш кхоачаш а еш, боахами культуреи дегIайоалаеш Iалаьмате доккхий толамаш а даьха, вай мехка шерра коммунистически общество хьалъе доладеннад советски халкъ.

ЧIоагIа тоабенна боахам а болаш, хьалха латта Iилмеи культуреи а йолаш йола социалистически йоккха паччахьалкхе а хинна дIаэттаб хIанз вай мохк.

Социалистически экономика дегIайоалаяр а партеси правительствоси халкъа вахара къаьстта йоакхо яр а бахьан долаш хадданза лакхлуш латт советски наьха материальни хьал.

Из бакъду халкъа кара дола а цунна эшарашка дIадохийташ дола а къама пайдаш дегIадахкарои городашка а юрташка а бахача наьха пайдаш лакхдаларои.

СССР къама пайда 1940 шера сага сих лаьрхIача 1913 шера хиннача боарамал 6-зза гаргга дукхагIа бар, 1950 шера — 10-зза, 1958 шера 15-зза дукхагIа.

Болхлойи ахархойи пайдаш шозза гарггеи колхозни ахархой пайдаш шозза совгIеи лакхденнад 1958 шера 1940 шерца нийсдича.

Советски наьха материальни хьал тоадалар цу тайпара къаьгга хьахьокх къахьегамхоша кходеш дола ахча хадданза тIадетталуш хиларо а сберегательни кассай болх шербаларо а.

Ер шу долалуча хана СССР сберегательни кассашка илла къахьегамхой ахча 87 миллиард сом совгIа дар, хIаьта цига ахча уллаш хинна нах 45 миллион саг совгIа вар.

Алхха вай цхьан республике бахача къахьегамхоша сберегательни кассашка улладу шоай ахча шин шера 96 миллион сомага кхоачаш дукхагIа хиннад, цар 11 миллион сом дукхагIа ийцай 3 процент йола Пачча-хьалкхен чура кхадж боагIаш йола заема облигацеш, ахча Iодехкаш бола нах 23 процент тIаккхийттаб. Республикерча сберегательни кассаша гIулакх а дийя хIара денна чакхбоах итташ эзараш бола къахьегамхой — вкладчикаш, аккредитиваш дай, 3% йола Пачча-хьалкхен чура кхадж боагIаш йола заема облигацеш йолаш бараш, персональни пенсионераш, дукха бераш долеи тIехь да воаца бераш кхоабаш батIеи ноаной, иштта кхыбараш.

СССР-и союзни республикайи пачча-хьалкхений бюджеташта хадданза пайда тIаухаш гIулакх да къахьегамхоша шоай ахча сберкассашка улладар. Коммунистически строительствон планаш ахчанца Iалашъяра а мехка лела ахча чIоагIдалийтара а боккха лоархIам болаш да из.

Сберегательни кассашка Iодехкаш дола ахчаш дукхагIа хиларах 1959 шера СССР пачча-хьалкхен бюджете чуоагIаргбола пайда 7 миллиарди 200 миллиони сом лерхI. Цу ахчанца дизза дIадолалургда 1959 шера СССР бюджетах дукха бераш долчеи тIехь да воаца бераш долча цхьачеи ноанощта хьожадаь пособеш, е Iилма дегIадоаладара хьожадаьча ахчах 30 процент гаргга, е совхозашта финансировани яра хьожадаьча ахчах 50 процент совгIа, и. кх. дI.

Цул совгIа, кходаь ахча боккха лоархIам болаш да къахьегамхошта тIа-тIа дукхагIа эшаш дола материальнии культурнии гIулакхаш дизза Iалашдара а цар шоай бюджет нийса вIашагIйоллара а.

Дукха къахьегамхой ба хIанз юкъе хьатIаухача пайдаех цкъа эцаш дика, дуккхача маьха еза хIама эца йиш йоацаш, хIаьта кIезиг-кIезига Iодехкаш дуккха ахча хьаIайча из эца йиш я. Бер дар а, бераша дешара заведени йистеяккхар а, отпуск дика дIаяхьар а, иштта кхыдараш а санна дола цхьа лоархIамера гIулакхаш тIаэттача хана дIадахийта аьле кходу къахьегамхоша цкъаза шоай ахча.

Уж тайпа моттигаш нийсъеннача хана сберегательни кассаша гIулакх ду къахьегамхошта.

Шоай додеи доагIеи ахча нийсдар духьа кходу дуккхача къахьегамхоша ахча: цу гIулакха сберегательни кассаша новкъостал ду къахьегамхошта цар ахча нийса дIадахийтара.

Ханна шоашта ца эшаш дола шоай ахча сберегательни кассашка Iодилларца а 3 процент йола Пачча-хьалкхен чура кхадж боагIа заема облигаци эцарца а пачча-хьалкхен доаллахьа дIачуделча къахьегамхошта пайда хул процентащца а кхадж барца а, хIаьта иштта кхы гIоиленаш а льготаш а хул.

Алхха дIадахача цхьан шера сберегательни кассаша дIаденнад Iодиллача ахчанна тIера проценташ луш а кхадж боагIаш а 6 миллиони 266 эзари сом, хIаьта Пачча-хьалкхен 3 процент йолча чурча кхадж боагIача заема бенача кхажах цхьа миллиони 256 эзари сом а деннад.

Гражданаша шоаш къахьийга а кходаь а царна хьатIаденача пайдашта йола бокъо чIоагIа лораю советски пачча-хьалкхено. Цу бокъонах шийна пайда эца йиш я моллагIчун а, сберкассе ахча Iодилла а 3 процент йолча заема облигацеш лелае а ловчун.

Сберкассашка ахчаш Iодехкача наха бокъо лу Iодиллача ахчанна васкет де а, тIехьенна кхоачаде а, доверенносташ дала а.

Сберегательни кассашка ахча Iодиллача наха бокъо лу сберегательни книжка хьаденнача кассера ца а эцаш, шин хьашт дале, из сберкасса йолча городерча е районерча цунна керте латтача центральни сберегательни кассера а шоаш Iодилла ахча хьаэца, СССР-ерча моллагIча а кхыча сберегательни кассе шоай ахча дIахьожаде.

Ахча сберкассе Iодиллача сага бокъо я кхыча городерча е районерча сберегательни кассо деннача сберегательни книжках цхьан оагь тумага кхаччалца ахча хьаэца, нагахьа санна зIы техача из бакъ хуле.

Бахача наха деш дола гIулакх тоадар духьа соакха вай республике хьаийллаяр 10 сберегательни касса, хIаьта укх шера хьаелларгйолаш кхы 15 сберегательни касса а я.

Вай мехка шерра коммунизм хьалъяра йола сийлахь-йоккха программа чIоагIийр Советски Союза коммунистически партен XXI-гIча съездо. Из программа кхоачашйича Советски Союза низ чIоагI а лургба халкъа вахар дикка тоа а лургда.

Цо кхы а дикагIа тоадергда мехкара сберегательни гIулакх. Цхьан юкъа ца эшаш дола бахача наьха ахча тоьал дукха хьачуэца а укх шеррехьа а боахамани культурани гIишлошка из хьожаде а йиш я сберегательни кассай.

Цу доккхача гIулакха хадданза терко янза а партийнии, советскии, профсоюзнии, комсомольскии организацешкара новкъостал хиланза а даргдац.

Б. ДАРСИГОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР финансай министр.

РЕДАКЦЕН АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица 23. ТЕЛЕФОНАШ: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхамеча секретара — 2-25-72; корректорске — 2-30-91; партийни вахарен экономикани отделий — 2-25-72

СФ01266

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, НГIАССР, г. Грозный, Революцен проспект 30/3. Заказ № 2470.